

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA ÚČETNICTVÍ

Komparace produktů penzijního připojištění v České republice a výběr optimálního produktu
Comparison of Supplementary Pension Insurance Products in the Czech Republic and Selection of the Optimal Produkt

Student:

Adéla Nevrlá

Vedoucí bakalářské práce:

Ing. Martina Borovcová, Ph.D.

Ostrava 2011

Místopřísežné prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně pod vedením Ing. Martiny Borovcové, Ph.D.

V Ostravě dne .....

.....

podpis studenta

Poděkování

Ráda bych poděkovala Ing. Martině Borovcové, Ph.D. za konzultace a pomoc při tvorbě bakalářské práce. Také bych ráda poděkovala oponentce práce Mgr. Soně Pospíchalové a rodině za psychickou podporu

Obsah

Obsah	1
1. Úvod	2
2. Charakteristika penzijního připojištění se státním příspěvkem	3
2.1.1 Důchodový systém	3
2.2 Penzijní fond	4
2.3 Podstata penzijního připojištění se státním příspěvkem	5
2.4 Vývoj penzijního připojištění se státním příspěvkem	7
2.5 Výhody penzijního připojištění se státním příspěvkem	8
2.6 Vznik, změna, přerušení a zánik penzijního připojištění	8
2.7 Dávky z penzijního připojištění	11
2.7.1 Penze	11
2.7.2 Jednorázové vyrovnání	13
2.7.3 Odbytné	14
2.8 Zdanění vyplácených dávek	15
2.9 Příspěvky na penzijním připojištění	16
2.10 Daňové zvýhodnění penzijního připojištění	17
2.11 Penzijní fondy působící v České republice	18
2.12 Asociace penzijních fondů	23
3. Komparace produktů penzijního připojištění se státním příspěvkem	26
3.1 Modely vícekritériálního hodnocení variant	26
3.1.1 Kritéria hodnocení	27
3.1.2 Metody stanovení vah kritérií	28
3.1.3 Metody vícekritériálního hodnocení variant	29
3.1.4 Jednoduché metody stanovení hodnoty variant	30
3.2 Stanovení kritérií	31
3.2.1 Zhodnocení příspěvků účastníků	31
3.2.2 Tržní podíl penzijního fondu podle počtu účastníků	32
3.2.3 Tržní podíl podle objemu prostředků na osobních účtech klientů	33
3.2.4 Hodnota výsledku hospodaření	34
3.2.5 Hodnota celkových aktiv	36
3.2.6 Složení portfolia	38

3.2.7	Převod peněžních prostředků do jiného penzijního fondu a poplatek za odbytné	38
3.2.8	Doplňkové výhody k penzijnímu připojištění	40
4.	Výběr optimálního produktu penzijního připojištění pro konkrétní subjekt	42
4.1	Stanovení variant a kritérií	43
4.2	Stanovení vah kritérií	43
4.2.1	Metoda bodovací	44
4.2.2	Metoda pořadí	44
4.2.3	Metoda párového srovnání	45
4.2.4	Vyhodnocení metod	46
4.3	Vyhodnocení jednotlivých variant	46
4.3.1	Vyhodnocení optimálního produktu pomocí metody založené na přímém stanovení dílčích ohodnocení	47
4.3.2	Vyhodnocení optimálního produktu pomocí metody váženého pořadí	48
4.3.3	Srovnání dosažených výsledků	49
4.4	Konečné vyhodnocení výsledků srovnání produktů penzijního připojištění se státním příspěvkem	50
5.	Závěr	52
	Seznam použité literatury	55

Seznam zkratk

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Seznam příloh

Přílohy

1. Úvod

Odchod do důchodu se týká každého z nás. V současné době, je nutné, aby si populace uvědomila, že se nelze spoléhat pouze na důchod garantovaný státem. Proto se jako jedna z možností zajistit si pohodlnější a aktivnější stáří nabízí produkt penzijního připojištění se státním příspěvkem.

V České republice se tato forma připojištění nabízí od roku 1994. V současnosti působí na trhu s penzijním připojištěním 10 penzijních fondů. Problémem ale může být, jak se mezi jednotlivými nabídkami zorientovat a vybrat si to nejvhodnější penzijní připojištění se státním příspěvkem.

Cílem této bakalářské práce je výběr optimálního produktu penzijního připojištění pro konkrétní subjekt. Snahou tak bude srovnat jednotlivé penzijní fondy a jejich produkty mezi sebou, vyhodnotit nejvhodnější varianty penzijního připojištění se státním příspěvkem pro modelového klienta a tím mu zúžit výběr produktů a usnadnit rozhodování.

Mimo úvodu a závěru bude práce rozdělena do tří částí.

První část práce se bude zabývat charakteristikou penzijního připojištění se státním příspěvkem, podmínkami uzavření smlouvy, příspěvky, dávkami a také daňovým zvýhodněním. Dále zde bude uvedena charakteristika jednotlivých penzijních fondů působících na českém trhu.

Ve druhé části práce budou vyhodnocena kritéria, kterými by bylo možné pomoci ulehčit rozhodování lidem, kteří o produktu penzijního připojištění se státním příspěvkem přemýšlí. Také budou uvedeny metody vícekritériálního hodnocení, konkrétně metoda bodovací, metoda pořadí a metoda párového srovnání.

Ve třetí části budou aplikovány dříve popsané metody. Především však zde bude charakterizován modelový klient, pro kterého bude vybírán nejvhodnější penzijní fond podle jím zadaných požadavků.

V bakalářské práci budou použity metody popisu, analýzy a srovnání.

2. Charakteristika penzijního připojištění se státním příspěvkem

Penzijní připojištění je státem podporovaná tvorba vlastních finančních prostředků na zajištění osoby v důchodovém věku. Penzijní připojištění upravuje zákon č. 42/1994 Sb., o penzijním připojištění se státním příspěvkem.

Zákon definuje penzijní připojištění se státním příspěvkem jako shromažďování peněžních prostředků od účastníků penzijního připojištění a od státu poskytnutých ve prospěch účastníků, nakládání s těmito prostředky a vyplácení dávek penzijního připojištění.

Penzijní připojištění je tedy jeden ze způsobů, jak se mohou občané v průběhu svého života finančně zajišťovat na období, kdy přestanou pracovat a vydělávat peníze a budou odkázáni na poměrně skromný důchod ze základního státního systému důchodového pojištění, viz Šulc (2004).

2.1.1 Důchodový systém

Každá země má individuální důchodový systém. Většina důchodových systémů je postavena na existenci dvou současně fungujících systémů, které tvoří sociální pojištění a individuální pojištění a spoření.

První systém představuje sociální pojištění. Jde o solidární zdroj pojistné ochrany v rámci celospolečenské solidarity. Je zde obvykle zahrnuto sociální důchodové pojištění (představuje výplatu důchodů), sociální podpora (vyplácí se např. v mateřství, při péči o zdravotně postiženou osobu v rodině apod.) a sociální pomoc (v případech sociální nebo starobní nouze jako je např. drogová závislost), viz Cipra (1999). Tento pilíř využívá celá populace a účast na sociálním pojištění je zpravidla povinná. Je financován pomocí povinných odvodů do státního rozpočtu. Jeho financování se provádí metodou průběžného financování. To je založeno na solidaritě mezi generacemi, kdy se vychází z předpokladu, že dnes vyplácené penze jsou hrazeny z příspěvků dnešních výdělečně činných občanů. Nárok na penzi těchto občanů je na oplátku po uplynutí příslušné doby financování z příspěvků dalších generací.

Druhý systém zahrnuje penzijní připojištění. Jedná se o dobrovolné systémy kolektivního pojištění, které jsou organizovány například v podnicích pro vlastní zaměstnance nebo také ve skupinách sdružujících různé profese. Mohou být také organizovány v jiných sociálních skupinách vytvořených za tímto účelem. Sem patří

například účastníci jednotlivých penzijních fondů vytvořených v rámci penzijního připojištění v České republice. Jedná se o systémy dobrovolné, které pouze doplňují důchody vyplácené ze sociálního pojištění.

Dále sem patří individuální pojištění a spoření, které představuje doplňkový dobrovolný zdroj pojistné ochrany občana. Vychází z jeho soukromé iniciativy a je často založen na komerčním přístupu. Jedná se o individuální životní nebo důchodové pojištění u komerční pojišťovny nebo nějakou formu spoření, např. stavební spoření apod.

V České republice existují dvě základní alternativy financování důchodů a to systém průběžného financování a kapitalizace neboli fondové financování. Průběžný systém je financován z prostředků ekonomicky aktivních lidí, které jsou okamžitě přerozdělovány ve prospěch současných důchodců. Fondové financování klade důraz na zodpovědnost jednotlivce, přenáší finanční náročnost na obyvatele, dává možnost dosáhnout vyšších výnosů, nezatěžuje následující generace apod. Také umožňuje dosáhnout vyššího zhodnocení a důchodů lidem vyšších příjmových skupin, viz Dobešová (2006).

U nás jsou penzijní fondy vytvářeny a organizovány na občanském principu, což znamená, že penzijní připojištění je založeno na přímém vztahu občana s penzijním fondem. Na druhou stranu může penzijní fond fungovat i na zaměstnavatelském principu, to znamená, že penzijní fond je zřizován a spravován zaměstnavatelem. S tímto typem penzijního fondu se můžeme setkat v zahraničí, viz Ducháčková (2003).

2.2 Penzijní fond

Penzijní připojištění mohou poskytovat pouze penzijní fondy. Penzijní fond představuje finanční instituci se sídlem na území ČR, která se specializuje jen na poskytování služeb penzijního připojištění.

Podle zákona o penzijním připojištění může být činnost penzijního fondu vykonávána pouze v právní formě akciové společnosti, přičemž definuje další specifické podmínky nad rámec obchodního zákoníku, kterým musí fond, jako akciová společnost dále vyhovět. Mezi tyto podmínky patří například to, že penzijní fond nemůže být založen na základě veřejné nabídky akcií, může vydávat pouze akcie stejné jmenovité hodnoty znějících na jméno, akcie nesmí nabývat zdravotní pojišťovna, banka vedoucí účty penzijního fondu, nazývaná depozitář, ani právnická osoba, na jejímž základním kapitálu má depozitář více než desetiprocentní podíl. Základní kapitál penzijního fondu musí tvořit

pouze peněžité vklady a jejich hodnota musí činit alespoň 50 mil. Kč. Představenstvo penzijního fondu musí mít nejméně 5 členů; dozorčí rada pak nejméně 3 členy, přičemž počet jejích členů musí být dělitelný třemi, penzijní společnost může do svého majetku a do majetku obhospodařovaných účastnických fondů nabýt celkem akcie nebo obdobné cenné papíry představující nejvýše 5% podíl na základním kapitálu nebo na hlasovacích právech jejich emitenta.

Penzijní fond vzniká dnem zápisu do obchodního rejstříku. Zápisu do obchodního rejstříku předchází dvoufázový proces založení fondu. Jedná se o soukromoprávní fázi a o veřejnoprávní fázi. V soukromoprávní fázi je třeba vytvořit orgány penzijního fondu, vypracovat návrh penzijního plánu a pojistných podmínek a splatit základní kapitál. Ve veřejnoprávní fázi je nutné podat žádost o povolení činnosti. Povolení poskytuje Česká národní banka po dohodě s Ministerstvem práce a sociálních věcí. Tyto instituce provedou přezkoumání předpokladů penzijního fondu pro vykonání činnosti na základě fondem předložených dokumentů. Mezi tyto dokumenty patří stanovy, statut a penzijní plán, odborná způsobilost a bezúhonnost navrhovaných členů představenstva a dozorčí rady. Rozhodnutí České národní banky o žádosti o povolení obdrží penzijní fond nejpozději do 60 dnů od doručení žádosti. Povolení je uděleno na dobu neurčitou a nelze ho převést na jinou osobu.

2.3 Podstata penzijního připojištění se státním příspěvkem

Penzijní připojištění se státním příspěvkem je taktéž výhodnou formou spoření se státní podporou. Je založeno na příspěvkovém principu. Příspěvky účastník penzijního připojištění může poukazovat na účet penzijního fondu měsíčně nebo i za delší časová období, jako je čtvrtletí, pololetí nebo rok. K těmto pravidelným úločkám je účastníku připsán státní příspěvek ve výši 50 až 150 Kč. Dalšími výhodami penzijního připojištění jsou daňové úlevy, tedy možnost odečíst si až 12 000 Kč od základu daně. Dále je možné získat příspěvek na penzijní připojištění od zaměstnavatele. Určitou nevýhodu zde může představovat dlouhý časový horizont, protože klient nemůže delší dobu na své peníze sáhnout. Úložky, příspěvky od státu, popřípadě také od zaměstnavatele bývají penzijním fondem investovány a průběžně zhodnocovány. Penzijní fondy obvykle také připisují klientům určitá procenta z dosaženého zisku z minulého roku. Jak už bylo zmíněno, určitou nevýhodou je dlouhodobý časový horizont, pro obdržení všech zhodnocených státních příspěvků musí účastník spořit minimálně 5 let a dosáhnout věku 60 let. Své

úspory si pak může vyzvednout jednorázově nebo formou doživotní penze. V případě naléhavé potřeby může účastník své peněžní prostředky dostat už po jednom roce spoření a to, když požádá o vyplacení odbytného. V tomto případě ale nedostane státní příspěvky a jejich zhodnocení.

Penzijní připojištění vzniká uzavřením písemné smlouvy mezi účastníkem a penzijním fondem. Penzijní připojištění provozují pouze penzijní fondy. Penzijní fondy jsou finanční instituce, které od účastníků penzijního připojištění vybírají příspěvky, dále investují shromážděné peněžní prostředky na finančních trzích a vyplácejí dávky svým účastníkům.

U penzijního připojištění je důležitá také úloha státu, která spočívá v poskytování státních příspěvků ve prospěch účastníků penzijního připojištění a také v doзору nad činností penzijních fondů. Stát dále vymezuje pevná pravidla pro činnost penzijních fondů. Jde o pravidla pro investování prostředků penzijního připojištění a pro hospodaření penzijních fondů tak, aby byla zaručena bezpečnost vložených prostředků do penzijního připojištění. V zákoně je pak vymezen okruh dávek penzijního připojištění a stanovení nároku na ně, viz Příb (2010).

Uplatňují se dva základní typy penzijního připojištění, a to systém s definovanou dávkou a systém s definovaným příspěvkem.

V **systému s definovanou dávkou** je nejdříve stanovena pevná dávka, kterou bude účastník penzijního připojištění pobírat. Od výše této dávky se pak odvozuje výše příspěvku, kterou bude účastník platit.

V **systému s definovaným příspěvkem** je nejprve stanoven příspěvek, který bude účastník penzijního připojištění platit a z něj pak vyplývá pravděpodobná výše dávky, kterou bude účastník pobírat. V České republice je využíván tento typ systému. Je jednodušší, a to jak z hlediska založení systému, tak z hlediska jeho stability v hospodářsky nevyrovnaném prostředí.

K financování při provozování penzijního připojištění se uplatňují tyto tři způsoby. Jedná se o průběžné financování, fondování a systém účetní rezervy.

Při **průběžném financování** jsou dávky v daném období vypláceny přímo z příspěvků vybíraných v tomto období.

U **fondování** je z příspěvků vytvořen fond a prostředky tohoto fondu jsou zhodnocovány na kapitálovém trhu.

V případě zaměstnaneckých penzijních fondů se k financování uplatňuje **systém účetní rezervy**. Ten spočívá v tom, že se důchodové závazky firmy vůči jejím zaměstnancům vedou odděleně v rámci firemního účetnictví, viz Ducháčková (2003).

2.4 Vývoj penzijního připojištění se státním příspěvkem

Ve vývoji penzijního připojištění je možné rozlišovat dvě etapy. První etapu lze vymezit obdobím od zavedení penzijního připojištění v roce 1994 do změn provedených v penzijním připojištění v roce 1999 zákonem č. 170/1999 Sb. Změny provedené tímto zákonem se týkají zejména úpravy postavení a investiční činnosti penzijních fondů, zvýšení pravomocí orgánů státního dozoru, podmínek pro nárok na dávky penzijního připojištění, zvýšení státního příspěvku a daňového zvýhodnění penzijního připojištění. Na druhé straně tento zákon přinesl také jisté zpřísnění podmínek nároků z penzijního připojištění. Změny vyplývající z této novely se vztahují jen na smlouvy o penzijním připojištění uzavřené po schválení těchto změn. V závislosti na tomto hledisku se smlouvy rozdělují na „staré“, tedy ty, které odpovídají právní úpravě platné před účinností zákona č. 170/1999 Sb., a na „nové“, které byly sjednány již za účinnosti zákona č. 170/1999 Sb. Účastník penzijního připojištění se však může domluvit s penzijním fondem na změně smlouvy o penzijním připojištění, a to tak, aby smlouva odpovídala změnám v novele, viz Přib (2010).

Další důležitou změnu v právní úpravě penzijního připojištění představoval zákon č. 36/2004 Sb. Rozšířila účastníky penzijního připojištění o fyzické osoby starší 18 let s bydlištěm na území jiného členského státu Evropské unie, a to pokud se tato osoba účastní důchodového pojištění nebo veřejného zdravotního pojištění v České republice. Dále upravuje zákaz diskriminace účastníků penzijního připojištění z důvodů pohlaví, rasy, barvy pleti jazyka, víry a náboženství apod. Tento zákon upravuje také pokuty za přestupky a správní delikty.

Novela zákona č. 42/1992 Sb., která vstoupila v platnost 1. 8. 2009 ukládá povinnost zaplacení poplatku za převod prostředků do jiného penzijního fondu a také za výplatu odbytného. Maximální výše tohoto poplatku činí 800 Kč. Poplatek však nelze požadovat po uplynutí 5 let ode dne vzniku penzijního připojištění. Dále také podle této novely zaměstnavatel nesmí ovlivňovat zaměstnance při výběru penzijního fondu.

Tab. 2.1: Vývoj penzijního připojištění

Rok	Právní předpis	Charakteristika
1994	zákon č. 42/1994 Sb.	implementace penzijního připojištění
1996	zákon č. 61/1996 Sb.	zproštění zákonné povinnosti mlčenlivosti členů orgánů a zaměstnanců penzijních fondů
1998	zákon č. 15/1998 Sb.	změny ve výkonu státního dozoru
1999	zákon č. 170/1999 Sb.	změny v produktu (zejména posílení dlouhodobosti penzijního připojištění) a státní podpoře
2001	zákon č. 353/2001 Sb.	změny v účtování penzijních fondů
2002	zákon č. 309/2002 Sb.	zákaz příspěvku na penzijní připojištění státním zaměstnancům dle služebního zákona
2004	zákon č. 36/2004 Sb.	změny v investování penzijních fondů, zpřístupnění penzijního připojištění cizím státním příslušníkům

Zdroj: finance.idnes.cz [online 27.10.2010]

2.5 Výhody penzijního připojištění se státním příspěvkem

Pro mladou generaci představuje penzijní připojištění možnost výrazného finančního zabezpečení na stáří. Pro tuto skupinu je penzijní připojištění dlouhodobý produkt a je tedy většinou celoživotní záležitostí. Zvláště výhodná je pak výsluhová penze, na kterou vzniká nárok po 15 letech placení příspěvků bez věkového omezení účastníka.

Pro střední a starší generaci znamená penzijní připojištění výhodné a bezpečné zhodnocení finančních prostředků. Je jedním z nejvýhodnějších spořicíh produktů díky státnímu příspěvku, výnosům penzijního fondu a daňovým úlevám.

2.6 Vznik, změna, přerušení a zánik penzijního připojištění

Penzijní připojištění vzniká na základě písemné smlouvy mezi fyzickou osobou a penzijním fondem. Ještě před tím, než účastník penzijního připojištění uzavře smlouvu, musí být seznámen se statutem a penzijním plánem. Návrh na uzavření smlouvy o penzijním připojištění se státním příspěvkem bývá podáván budoucím účastníkem na fondem předepsaném formuláři. Fond do 14 dnů od doručení návrhu do penzijního fondu zasílá písemnou akceptaci návrhu smlouvy, tím je smlouva uzavřena. Smluvní vztah upravuje penzijní plán penzijního fondu, který je součástí každého návrhu smlouvy. Účastník může mít pouze jedinou aktivní smlouvu o penzijním připojištění.

Účast na penzijním připojištění je dobrovolná a účastníkem se může stát každá osoba starší 18 let s trvalým pobytem na území České republiky, která uzavře s penzijním fondem písemnou smlouvu o penzijním připojištění. Dále může být účastníkem také fyzická osoba starší 18 let s bydlištěm na území jiného členského státu Evropské unie a to tehdy, pokud je účastna důchodového pojištění nebo je poživatelem důchodu z českého důchodového pojištění nebo veřejného zdravotního pojištění v České republice.

Předmět smlouvy o penzijním připojištění představuje pro penzijní fond závazek poskytovat účastníku dávky penzijního připojištění za podmínek, ve výši a způsobem stanoveným penzijním plánem a smlouvou. Pro účastníka pak představuje závazek platit penzijnímu fondu příspěvky za podmínek, ve výši a způsobem stanoveným penzijním plánem a smlouvou.

V průběhu trvání penzijního připojištění může dojít ke změnám potřeb a cílů účastníků. Proto penzijní plán připouští provedení některých změn smlouvy o penzijním připojištění jako je například změna osobních údajů, změna měsíčního příspěvku nebo změna způsobu a frekvence placení měsíčního příspěvku apod. Tyto změny neovlivňují ostatní smluvní podmínky. Změnu ve smlouvě může účastník provést buď na formuláři vydaném penzijním fondem nebo dopisem adresovaným penzijnímu fondu.

Existuje také možnost na určitou dobu smlouvu o penzijním připojištění přerušit. Žádost o přerušení penzijního připojištění musí být vyhotovena písemně na předepsaném formuláři. Penzijní připojištění se přerušuje dnem, který byl účastníkem uveden na formuláři. V době přerušení může účastník uzavřít další smlouvu o penzijním připojištění u kteréhokoliv jiného penzijního fondu, ale pouze jednu smlouvu může mít „aktivní“.

Penzijní připojištění lze přerušit jen pokud:

- a) účastník platil řádně a včas příspěvky po dobu 36 kalendářních měsíců nebo
- b) pokud platil řádně a včas příspěvky po dobu 12 kalendářních měsíců v případě každého dalšího přerušení penzijního připojištění u téhož penzijního fondu.

Ze závažných důvodů může účastník předložit písemnou žádost o odklad nebo přerušení placení příspěvků, ale jen do budoucna. Žádost musí být doručena penzijnímu fondu nejméně měsíc před požadovaným začátkem odkladu nebo přerušení placení příspěvků. Při přerušení placení příspěvků nemá účastník nárok na státní příspěvky a tato doba se nezapočítává do pojištěné doby, nezbytné pro vznik nároku na sjednané penze. Účastník však má po dobu odkladu a přerušení placení příspěvků nárok na podíly na

výnosech hospodaření penzijního fondu. Odklad je výhodnější oproti přerušení tím, že účastník má možnost do jednoho měsíce od ukončení odkladu příspěvky doplatit a doba odkladu se mu pak započítává do pojištěné doby, nezbytné pro vznik nároku na sjednané penze.

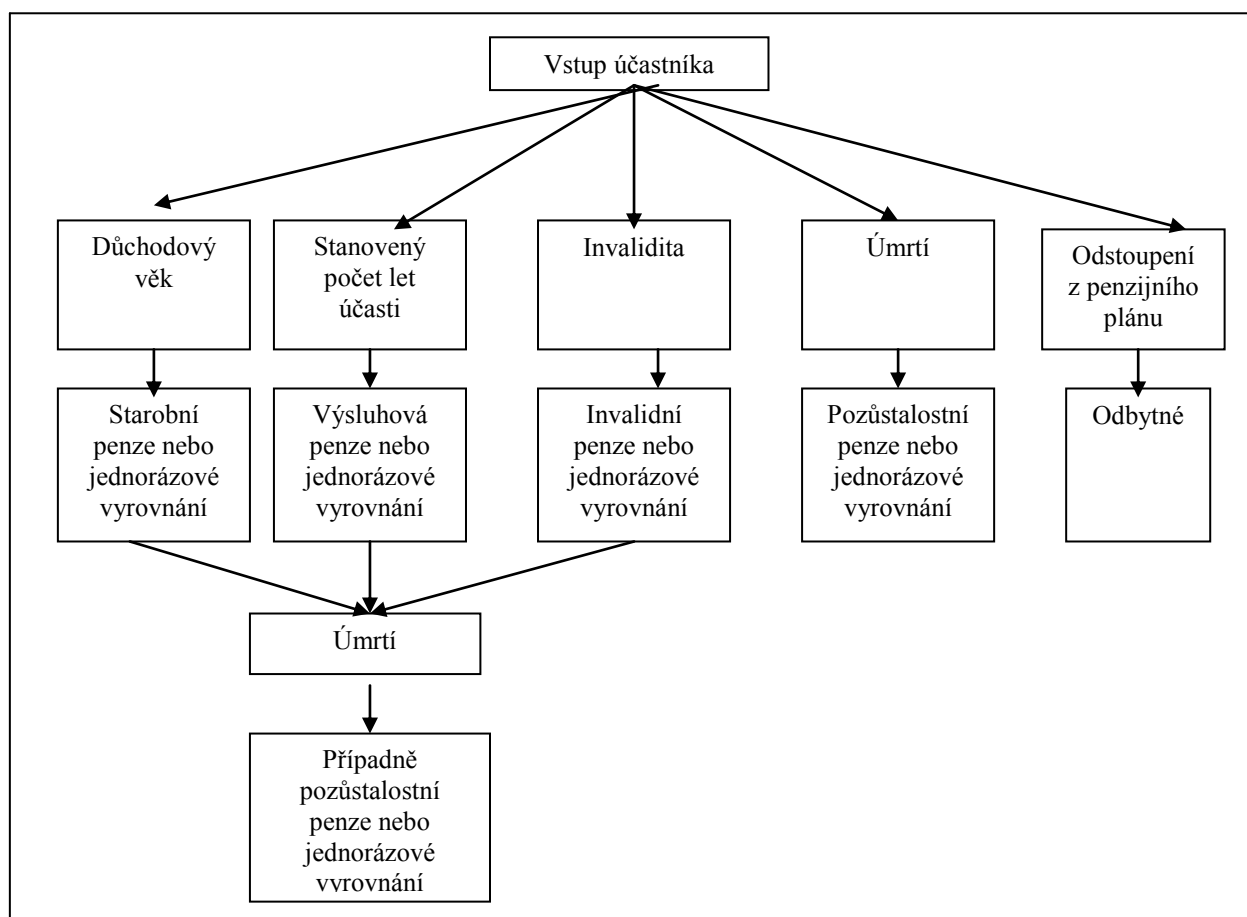
Smlouva o penzijním připojištění může být kdykoliv písemně vypovězena účastníkem. Avšak penzijní plán může stanovit výpovědní dobu, která začíná prvním dnem kalendářního měsíce po doručení výpovědi. Výpovědní doba, která je stanovena fondem nesmí trvat déle než dva kalendářní měsíce. Penzijní fond pak musí nejpozději do 30 dnů ode dne doručení výpovědi písemně potvrdit přijetí výpovědi a sdělit klientovi datum zániku penzijního připojištění. I penzijní fond má právo na vypovězení smlouvy účastníkovi penzijního připojištění, ale jen v zákonem stanovených případech. Důvody vypovězení smlouvy o penzijním připojištění ze strany penzijního fondu mohou být různé, například pokud klient nesplňuje podmínky být účastníkem penzijního připojištění stanovené zákonem, pokud účastník uvede nepravdivé údaje nebo zatají rozhodné skutečnosti při uzavírání smlouvy, pokud účastník nesplní povinnosti vyplývající z penzijního plánu nebo také pokud účastník po dobu alespoň šesti kalendářních měsíců neplatil příspěvky. Penzijní připojištění zaniká dohodou, tedy dnem, na kterém se účastník a penzijní fond dohodli. Tato dohoda musí být písemná. Dále může penzijní připojištění zaniknout ukončením výplaty poslední penze nebo výplatou jednorázového vyrovnání místo poslední penze, tzn. splněním účelu, pro který bylo penzijní připojištění sjednáno. Penzijní připojištění taktéž může zaniknout dnem úmrtí, viz Příb (2010).

Pokud účastník nechce ukončit penzijní připojištění, chce pouze změnit penzijní fond, je možné ukončit penzijní připojištění výpovědí s převodem prostředků k jinému penzijnímu fondu. Účastník pak má nárok na převedení příspěvků včetně státního příspěvku a svého podílu na výnosech hospodaření penzijního fondu do penzijního připojištění u jiného penzijního fondu, pokud s tím tento fond souhlasí. To ale platí pouze nevzniknul-li účastníkovi u stávajícího penzijního fondu nárok na penzi anebo mu nebylo vyplaceno odbytné. Aby byl uskutečněn převod, musí účastník vyplnit a podepsat formulář obsahující výpověď starému penzijnímu fondu a k žádosti o převod prostředků přiložit souhlas nástupnického penzijního fondu. Tyto prostředky je penzijní fond povinen převést nejpozději do 3 měsíců ode dne zániku penzijního připojištění. Určitou výhodou je, že pojištěná doba u předchozího penzijního fondu bývá započítávána.

2.7 Dávky z penzijního připojištění

Po splnění podmínek, které byly sjednány při uzavírání smlouvy, si účastník penzijního připojištění může vybrat jaký druh dávky mu bude penzijním fondem vyplacen. Z penzijního připojištění se poskytují tři druhy dávek, a to penze, jednorázové vyrovnání a odbytné.

Schéma 2.1: Dávky v penzijním připojištění

Zdroj: CIPRA, T. *Pojistná matematika*, 1999, str. 286

2.7.1 Penze

Penzí se rozumí u nových smluv o penzijním připojištění doživotní pravidelná výplata peněžní částky. U nových smluv jde o výplatu doživotních, zatímco u starých smluv o penzijním připojištění je to pravidelná výplata peněžní částky po stanovenou dobu. Tato doba může být stanovena počtem let pobírání penze nebo může být penze vyplácena doživotně. Z penzijního připojištění se poskytují penze starobní, invalidní, výsluhové a pozůstalostní.

Podmínky nároku na **starobní penzi** musí být upraveny v každém penzijním plánu. Základní podmínkou vzniku nároku na starobní penzi je u nových smluv buď přiznání

starobního důchodu z důchodového pojištění anebo dosažení věku stanoveného penzijním plánem, který nemůže být nižší než 60 let. Další podmínkou nároku je pojištěná doba, která činí nejméně 60 kalendářních měsíců, ale nesmí být přitom delší než 120 kalendářních měsíců. Tuto dobu nelze v penzijním plánu snížit. Pojištěnou dobou se rozumí doba placení příspěvků na penzijní připojištění. Podmínkou vzniku nároku u starých smluv je dosažení věku nejméně 50 let a pokud je penzijním plánem stanovena jako podmínka nároku na starobní penzi určitá doba placení příspěvků, tak tato doba nesmí být delší než 60 kalendářních měsíců.

Tab. 2.2: Starobní penze

Typ	Výpovědní lhůta a termíny výplaty	Formulář
Starobní penze	Výpovědní lhůta není určena, výplata prostředků do tří měsíců po zahájení řízení o penzi, nedohodne-li se fond s příjemcem jinak.	Žádost o výplatu jednorázového vyrovnání, příp. volnou formou dopisem.

Zdroj: školící systém e-liška, 2009

Nárok na **invalidní penzi** přísluší účastníkovi v případě přiznání plného invalidního důchodu z důchodového pojištění a od roku 2010 invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně. U nových smluv platí, že pojištěná doba musí činit minimálně 36 kalendářních měsíců a nesmí být delší než 60 kalendářních měsíců, přičemž dobu 36 kalendářních měsíců nelze v penzijním plánu snížit. U starých smluv platí, že pojištěná doba nesmí být více než 60 kalendářních měsíců, viz Příb (2010). Invalidní penzi si musí účastník sjednat ve smlouvě. Nárok na invalidní penzi nemůže vzniknout pokud byl přiznán nárok na výplatu starobní penze nebo jednorázového vyrovnání místo starobní penze.

Tab. 2.3: Invalidní penze

Typ	Výpovědní lhůta a termíny výplaty	Formulář
Invalidní penze	Výpovědní lhůta není, výplata prostředků do tří měsíců po zahájení řízení o penzi, nedohodne-li se fond s příjemcem jinak.	Žádost o výplatu jednorázového vyrovnání, příp. volnou formou dopisem.

Zdroj: školící systém e-liška, 2009

Podmínkou vzniku nároku na **výsluhovou penzi** je sjednání poskytování výsluhové penze ve smlouvě. Další podmínkou je splnění pojištěné doby, což spočívá v placení příspěvků na výsluhovou penzi nejméně 180 kalendářních měsíců. Nárok na tuto penzi není podmíněn věkem účastníka, pouze dobou placení příspěvků. Nárok na výsluhovou penzi nemůže účastníkovi vzniknout pokud mu byl přiznán nárok na výplatu starobní nebo invalidní penze nebo jednorázového vyrovnání místo starobní či invalidní penze. Určitou

výhodou výsluhové penze je to, že umožňuje účastníkovi vybrat polovinu naspořených prostředků už po 15 letech spoření.

Tab. 2.4: Výsluhová penze

Typ	Výpovědní lhůta a termíny výplaty	Formulář
Výsluhová penze	Výpovědní lhůta není, výplata prostředků do tří měsíců po zahájení řízení o penzi, nedohodne-li se fond s příjemcem jinak.	Žádost o výplatu jednorázového vyrovnání, příp. volnou formou dopisem.

Zdroj: školicí systém e-liška, 2009

Pozůstalostní penze představuje dávku vyplácenou podle penzijního plánu osobám určeným účastníkem ve smlouvě v případě úmrtí účastníka a splnění dalších podmínek nároku na tuto dávku. Mezi tyto podmínky patří smluvní sjednání poskytování pozůstalostní penze účastníkem a úmrtí účastníka, který splnil pojištěnou dobu nejméně 36 kalendářních měsíců. Nárok na výplatu této penze zaniká úmrtím osoby určené.

Tab. 2.5: Pozůstalostní penze

Typ	Výpovědní lhůta a termíny výplaty	Formulář
Pozůstalostní penze	Výpovědní lhůta není, výplata prostředků do tří měsíců po zahájení řízení o penzi, nedohodne-li se fond s příjemcem jinak.	Žádost o výplatu pozůstalostní dávky.

Zdroj: školicí systém e-liška, 2009

Podmínky vzniku nároku na výplatu jednotlivých druhů penzí jsou popsány v tab. 2.6.

Tab. 2.6: Podmínky vzniku nároku na jednotlivé penze

Druh penze	Podmínky vzniku nároku
Starobní penze	Věk účastníka minimálně 60 let, doba placení příspěvků minimálně 60 měsíců.
Invalidní penze	Přiznání plného invalidního důchodu, doba placení příspěvků minimálně 36 měsíců.
Výsluhová penze	Doba placení příspěvků minimálně 180 měsíců.
Pozůstalostní penze	Doba placení příspěvků alespoň 36 měsíců a ve smlouvě jsou uvedeny osoby určené pro převzetí nároku po zemřelém.

Zdroj: školicí systém e-liška, 2009

2.7.2 Jednorázové vyrovnání

V případě splnění podmínek může účastník požádat o výplatu penze. Penzi může účastník čerpat postupně, nebo je možné požádat o jednorázové vyrovnání. V případě jednorázového vyrovnání je celá částka vyplacena v jednom termínu. K jednorázovému

vyrovnání tedy dojde, pokud účastník splnil podmínky pro čerpání penze a platil příspěvky po dobu minimálně 3 let, to v případě vypořádání nároku na invalidní nebo pozůstalostní penzi, anebo 5 let, v případě vypořádání nároku na starobní penzi. Částka, kterou účastník obdrží, je složena z příspěvků zaplacených účastníkem, státních příspěvků, příspěvků zaměstnavatele a podílu na výnosech z hospodaření fondu.

Tab. 2.7: Jednorázové vyrovnání

Typ	Výpovědní lhůta a termíny výplaty	Formulář
Jednorázové vyrovnání	Výpovědní lhůta není, výplata prostředků je do konce kalendářního čtvrtletí následujícího po měsíci, na který byl poslední MP zahájen.	Žádost o výplatu jednorázového vyrovnání, příp. volnou formou dopisem

Zdroj: školící systém e-liška, 2009

2.7.3 Odbytné

Pokud se účastník rozhodne ukončit penzijní připojištění dříve, náleží mu odbytné. Nárok na odbytné vzniká v případě písemné výpovědi účastníka nebo písemné dohody účastníka s penzijním fondem, a to pokud účastník zaplatil příspěvky alespoň na 12 kalendářních měsíců, není mu vyplácená penze, nedošlo k převodu prostředků do penzijního připojištění u jiného penzijního fondu a pokud penzijní připojištění trvalo alespoň 12 kalendářních měsíců. Od 1. 8. 2009 je také výplata odbytného zpoplatněna pokud je smlouva mladší než 5 let. Účastník smí výpověď penzijního připojištění podat kdykoliv. Výpovědní lhůta je dva kalendářní měsíce a začíná běžet prvním dnem kalendářního měsíce následujícího po doručení výpovědi penzijnímu fondu. Nárok na výplatu odbytného vzniká doručením vyplněného formuláře penzijnímu fondu, nejdříve ale první den následující po dni, ke kterému penzijní připojištění zaniklo. Výše odbytného se určí jako úhrn příspěvků zaplacených účastníkem, příspěvků zaměstnavatele a podílu na výnosech penzijního fondu. Při vyplácení odbytného má penzijní fond povinnost vrátit státní příspěvky Ministerstvu financí. Účastníkovi pak penzijní fond vyplatí prostředky do tří měsíců po zániku penzijního připojištění.

Tab. 2.8: Odbytné

Typ	Výpovědní lhůta a termíny výplaty	Formulář
Odbytné účastníkovi	Výpovědní lhůta dva měsíce, začíná běžet první den následujícího měsíce po doručení žádosti do penzijního fondu, výplata prostředků je do tří měsíců po ukončení smlouvy o penzijním připojištění.	Výpověď smlouvy o penzijním připojištění a žádost o výplatu odbytného, příp. volnou formou dopisem.
Odbytné pozůstalým	Výpovědní lhůta není, výplata prostředků je do tří měsíců ode dne doručení žádosti (smlouva končí úmrtím účastníka).	Žádost o výplatu pozůstalostní dávky.
Převod prostředků	Výpovědní lhůta u předchozího penzijního fondu je dva měsíce, začíná běžet první den následujícího měsíce po doručení výpovědi do penzijního fondu. Převod prostředků do tří měsíců ode dne zániku penzijního připojištění.	Výpověď penzijního připojištění se žádostí o převod prostředků.

Zdroj: školící systém e-liška, 2009

2.8 Zdanění vyplácených dávek

Při vyplácení dávek penzijním fondem je nutné odvádět daň. Zdanění je rozděleno podle vyplácené dávky.

Při vyplácení jednotlivých splátek **penze** je třeba zdanit výnosy, a to sazbou 15 %.

Tab. 2.9: Zdanění penze

Penze	Doživotní pravidelná výplata peněžní částky				
Výplata zahrnuje	Příspěvky účastníka	Příspěvky zaměstnavatele	Výnosy z příspěvků účastníka a z příspěvků zaměstnavatele	Státní příspěvky	Výnosy ze státních příspěvků
Sazba daně			15%		15%

Zdroj: školící systém e-liška, 2009

U **jednorázového vyrovnání** se daní pouze výnosy a příspěvky zaměstnavatele zaplacené po 1. 1. 2000 taktéž sazbou 15 %.

Tab. 2.10: Zdanění jednorázového vyrovnání

Jednorázové vyrovnání	Jednorázová výplata při splnění podmínek vzniku nároku na starobní, výsluhovou a invalidní penzi				
Výplata zahrnuje	Příspěvky účastníka	Příspěvky zaměstnavatele	Výnosy z příspěvků účastníka a z příspěvků zaměstnavatele	Státní příspěvky	Výnosy ze státních příspěvků
Sazba daně		15 % z příspěvků zaplacených po 1. 1. 2000	15%		15%

Zdroj: školící systém e-liška, 2009

V **odbytném** je třeba zdanit také výnosy a příspěvky zaměstnavatele odvedené po 1. 1. 2000 sazbou 15 %.

Tab. 2.11: Zdanění odbytného

Odbytné	Vyplácí se účastníkům, kteří zaplatili příspěvky alespoň 12 měsíců nebo osobám určeným zemřelým účastníkem, pokud nemají nárok na pozůstalostní penzi nebo pokud se osoby určené ve smlouvě vzdají nároku na pozůstalostní penzi.			
Výplata zahrnuje	Příspěvky účastníka	Příspěvky zaměstnavatele	Výnosy z příspěvků účastníka a z příspěvků zaměstnavatele	Výplata nezahrnuje státní příspěvky a výnosy z nich
Sazba daně		15 % z příspěvků zaplacených po 1. 1. 2000	15 %	

Zdroj: školící systém e-liška, 2009

Pro stanovení sazby daně je rozhodující datum výplaty a ne datum ukončení nebo počátku penzijního připojištění. Daň je odvedena za účastníka prostřednictvím penzijního fondu při výplatě dávky. Účastník tedy dostane dávku po zdanění. Částky, které jsou podle zákona o penzijním připojištění předmětem dědictví, jsou osvobozeny od daně dědické.

2.9 Příspěvky na penzijním připojištění

Účastník penzijního připojištění musí platit na své penzijní připojištění penzijnímu fondu příspěvky. Výše příspěvku účastníka se určí na kalendářní měsíc a platí se do konce tohoto měsíce anebo na delší období dopředu. V tom případě musí být příspěvek účastníka uhrazen do konce prvního kalendářního měsíce tohoto období. Výše příspěvku účastníka nesmí být menší, než je částka zakládající nárok na státní příspěvek 100 Kč. Maximální výše příspěvku není stanovena. Zákon o penzijním připojištění dovoluje, aby za účastníka platil celý příspěvek nebo jeho část někdo jiný. Touto osobou může být například zaměstnavatel. Účastník však musí tuto skutečnost předem písemně oznámit penzijnímu fondu.

Ministerstvo financí poskytuje penzijnímu fondu ze státního rozpočtu státní příspěvky ve prospěch účastníků penzijního připojištění. Výše státního příspěvku je stanovena podle výše příspěvku účastníka. Minimální výše státního příspěvku je 50 Kč a maximální 150 Kč. Dále závisí na tom, jestli se jedná o nové nebo staré smlouvy.

Tab. 2.12: Státní příspěvky u nových smluv (nejdříve od 1. 1. 2000):

Výše příspěvku účastníka v Kč	Výše státního příspěvku v Kč
100 až 199	50 + 40 % z částky nad 100 Kč
200 až 299	90 + 30 % z částky nad 200 Kč
300 až 399	120 + 20 % z částky nad 300 Kč
400 až 499	140 + 10 % z částky nad 400 Kč
500 a více	150

Zdroj: PŘIB, J. *Kdy do důchodu a za kolik*. 11. aktualizované vydání, str. 116

Tab. 2.13: Státní příspěvky u starých smluv:

Výše příspěvku účastníka v Kč	Výše státního příspěvku v Kč
100 až 199	40 + 32 % z částky nad 100 Kč
200 až 299	72 + 24 % z částky nad 200 Kč
300 až 399	96 + 16 % z částky nad 300 Kč
400 až 499	112 + 8 % z částky nad 400 Kč
500 a více	120

Zdroj: PŘIB, J. *Kdy do důchodu a za kolik*. 11. aktualizované vydání, str. 116

U účastníků penzijního připojištění se starými smlouvami se může za určitých podmínek stanovit výše státního příspěvku ve vyšší částce jako u účastníků s novými smlouvami. Podmínkou pro vyšší státní příspěvek je, že tito účastníci splňují dobu placení příspěvků na penzijní připojištění pro vznik nároku na starobní penzi a věk 60 let nebo podmínku přiznání starobního důchodu z důchodového pojištění. V tom případě se státní příspěvek poskytuje ve vyšší částce od kalendářního měsíce následujícího po měsíci, ve kterém byly tyto podmínky splněny, i když nedošlo ke změně smlouvy.

Státní příspěvek účastníkovi náleží pouze tehdy, pokud byl příspěvek účastníka zaplacen za kalendářní měsíc včas, tzn. do konce kalendářního měsíce. Jinak státní příspěvek účastníkovi nenáleží. Penzijní fond musí evidovat příspěvky účastníků i státní příspěvek a hospodařit s nimi stejným způsobem jako s příspěvky účastníků.

2.10 Daňové zvýhodnění penzijního připojištění

Zaměstnanec musel do roku 1999, pokud mu zaměstnavatel přispíval na penzijní připojištění odvádět daň z příjmu z této sumy. Toto peněžní plnění znamenalo finanční zvýhodnění zaměstnance a proto se považovalo za příjem ze závislé činnosti. Od roku 2000 do roku 2007 včetně nastala změna, která znamenala odvod daně z příjmů pouze z té částky, která přesahovala 5 % z vyměřovacího základu. Vyměřovacím základem se zde rozumí vyměřovací základ zaměstnance pro pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek

na státní politiku zaměstnanosti. K další změně došlo v roce 2008. Na základě zákona č. 261/2007 Sb. je příspěvek zaměstnavatele osvobozen od daně z příjmů až do výše 24 000 Kč ročně u téhož zaměstnavatele, viz Příb (2010).

Podle zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů je v § 15 odstavci 5 stanoveno:

„Od základu daně ve zdaňovacím období lze odečíst příspěvek zaplacený poplatníkem na jeho penzijní připojištění se státním příspěvkem podle smlouvy o penzijním připojištění se státním příspěvkem uzavřené mezi poplatníkem a penzijním fondem. Částka, kterou lze takto odečíst, se rovná úhrnu příspěvků zaplacených poplatníkem na jeho penzijní připojištění se státním příspěvkem na zdaňovací období sníženému o 6 000 Kč. Maximální částka, kterou lze takto odečíst za zdaňovací období, činí 12 000 Kč. Pokud poplatníkovi jeho penzijní připojištění zaniklo bez nároku na penzi nebo jednorázové vyrovnání a současně bylo poplatníkovi vyplaceno odbytné, pak nárok na uplatnění odpočtu nezdanitelné části základu daně zaniká a příjmem podle § 10 ve zdaňovacím období, ve kterém k této skutečnosti došlo, jsou částky, o které byl poplatníkovi v příslušných letech z důvodu zaplacených příspěvků na jeho penzijní připojištění se státním příspěvkem základ daně snížen.“

Daňové zvýhodnění platí rovněž pro zaměstnavatele. Od roku 2000 do roku 2007 včetně, platilo, že za výdaj vynaložený zaměstnavatelem se podle zákona o daních z příjmů považuje též příspěvek zaměstnavatele poukázaný na účet svého zaměstnance u penzijního fondu, maximálně však do výše 3 % vyměřovacího základu zaměstnance. Vyměřovacím základem se rozumí vyměřovací základ pro pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti. V roce 2008 došlo ke zrušení tohoto limitu, takže se za výdaj považuje příspěvek zaměstnavatele v plné výši, a to pokud závazek zaměstnavatele přispívat na penzijní připojištění jeho zaměstnanců plyne z kolektivní smlouvy, vnitřního předpisu zaměstnavatele nebo pracovní či jiné smlouvy, Příb (2010).

2.11 Penzijní fondy působící v České republice

Na českém trhu s penzijním připojištěním působí v současnosti deset penzijních fondů. V této části práce je uvedena stručná charakteristika každého z nich.

Tab. 2.14: Penzijní fondy, které nabízejí penzijní připojištění se státním příspěvkem v České republice

Penzijní fond	Název a podíly hlavních akcionářů	Depozitář
AEGON Penzijní fond, a.s.	AEGON Tsjechië Holding B. V. – 100 %	Česká spořitelna, a.s.
Allianz penzijní fond, a.s.	Allianz pojišťovna, a.s. – 100%	Komerční banka, a.s.
AXA penzijní fond a.s.	AXA Life Ltd., Švýcarsko – 37,11% SOCIETE BEAUJON, Francie – 55,74%	UniCredit Bank Czech Republic, a.s.
ČSOB PF Progres, a.s.	Československá obchodní banka, a.s. – 100%	UniCredit Bank Czech Republic, a.s.
ČSOB PF Stabilita, a.s.	Československá obchodní banka, a.s. – 100%	UniCredit Bank Czech Republic, a.s.
Generali penzijní fond a.s.	Generali Pojišťovna, a.s., Praha, Česká republika – 100%	UniCredit Bank Czech Republic, a.s.
ING Penzijní fond, a.s.	ING Continental Europe Holdings B.V. – 100%	ING Bank N.V.
PF České pojišťovny, a.s.	Česká pojišťovna, a.s. – 100%	UniCredit Bank Czech Republic, a.s.
PF České spořitelny, a.s.	Česká spořitelna, a.s. – 100%	Komerční banka, a.s.
PF Komerční banky, a.s.	Komerční banka, a.s. – 100%	Česká spořitelna, a.s.

Zdroj: Internetová publikace asociace penzijních fondů ČR

AEGON Penzijní fond vstoupil na český trh v dubnu 2007, tím je nejmladším fondem v České republice. Společnost má základní kapitál ve výši 50 000 tis. Kč a jejím jediným akcionářem je AEGON Tsjechië Holding B. V. Je zaměřen především na mladou generaci a jeho cílem je motivovat ji k dlouhodobému spoření. Ke konci roku 2010 měl tento penzijní fond 116 444 klientů, kterým spravoval prostředky ve výši 3 737 mil. Kč. Hospodařil se ziskem 52 568 tis. Kč. Tétoho roku dosáhl tržní podíl podle počtu účastníků 2,5 % a podíl podle objemu finančních prostředků na osobních účtech účastníků 1,7 %. Průměrné zhodnocení prostředků účastníků dosahuje 3,4 %. Dále tento penzijní fond nabízí bonus pro klienty, kteří spoří delší dobu.

Allianz penzijní fond byl založen v roce 1997. Vznikl splynutím Allianz – HYPO penzijního fondu, a. s. a Živnobanka – penzijního fondu, a. s. V roce 2000 byl změněn název penzijního fondu na nynější Allianz penzijní fond, a to v návaznosti na odkup 45 % akcií fondu Allianz pojišťovnou od Živnostenské banky. V současnosti je jeho jediným akcionářem Allianz pojišťovna, a. s. a základní jmění penzijního fondu dosahuje 60 mil Kč. Ke konci roku 2010 měl penzijní fond 164 176 klientů a disponoval s jejich prostředky ve výši 9,539 mld. Kč. Penzijní fond připisuje v posledních letech účastníkům výnos kolem 3 % . V roce 2010 dosahoval tržního podílu podle počtu účastníků 3,6 % a podle objemu finančních prostředků na osobních účtech účastníků 4,4 %. Stejněho roku dosahoval hospodářského výsledku 309,753 mil. Kč, který oproti loňskému roku navýšil o 58,654 mil. Kč. Svým klientům nabízí službu „Daňový automat“, která zajišťuje plné

využívání daňových úlev spojených s penzijním připojištěním. Tato služba je vedena pro klienty zdarma.

AXA penzijní fond působí na trhu s penzijním připojištěním od roku 1994. Do roku 2007 působil ještě pod jménem Winterthur penzijní fond a. s. Jeho investiční strategie je zaměřena na dosahování dlouhodobě stabilního výnosu vyrovnávajícího nepříznivý dopad inflace na úspory a zajištění garance 100 % návratnosti uložených prostředků. Základní kapitál tohoto penzijního fondu dosahuje výše 50 mil. Kč a podílí se na něm dva akcionáři a to, AXA Life Ltd., Švýcarsko, která se podílí 37,11 % a SOCIETE BEAUJON, Francie, která má podíl ve výši 55,74 %. Ke konci roku 2010 hospodařil se ziskem 565 630 tis. Kč, který oproti roku 2009 poklesl o 223 745 tis. Kč. Počet účastníků se pohybuje kolem 500 000 účastníků, tento také oproti loňskému roku poklesl. V současné době spravuje AXA penzijní fond peněžní prostředky účastníků ve výši 33 245 mil. Kč. Za rok 2009 zhodnotil prostředky účastníků ve výši 2 %. V současné době dosahuje tržního podílu podle počtu účastníků 10,9 % a podle objemu prostředků na osobních účtech klientů ve výši 15,38 %. Svým klientům nabízí doplňkové výhody ve formě bonusu až 500 Kč při uzavření penzijního připojištění on-line a 1 % z každého nákupu s AXA kartou.

Penzijní fond ČSOB Progres, je členem skupiny ČSOB a zahájil svou činnost v roce 1995. Je právním nástupcem Penzijního fondu Spokojenosti, Hornického penzijního fondu Ostrava a Zemského penzijního fondu, a. s. Tento penzijní fond je určen především pro mladší klientelu, která má možnost spořit déle. Jeho cílem je maximální možné zhodnocení vložených finančních příspěvků za podpory státu. Jediným akcionářem tohoto penzijního fondu je Československá obchodní banka, a. s. a má základní kapitál ve výši 320 mil. Kč. Ke konci roku 2010 dosáhl počet účastníků penzijního fondu ČSOB Progres 308 783 osob. V současné době spravuje svým klientům prostředky ve výši 9 271 mil. Kč. Za rok 2010 dosáhl hospodářského výsledku 100 256 tis. Kč. Prostředky účastníků zhodnotil za rok 2009 o 1 %. Za rok 2010 dosáhl tržního podílu podle objemu prostředků na osobních účtech klientů 4,3 % a podle počtu účastníků 6,7 %. Dále nabízí doplňkové výhody pro své klienty ve formě slevy 0,5 % p. a. z úrokové sazby neúčelového spotřebitelského úvěru u Poštovní spořitelny u nově uzavřených smluv, „poplatkové prázdniny“ v délce 6 měsíců při sjednání Era osobního účtu u Poštovní spořitelny. Dále si klient může uplatnit slevu ve výši 7 % na vybrané zájezdy u cestovní kanceláře Čedok. Další výhodu penzijní fond nabízí ve formě volby programů OPTIMUM/KOMFORT

zajišťujících maximální výši státního příspěvku a daňových úlev bez zbytečné a zatěžující administrativy.

Penzijní fond ČSOB Stabilita, je členem skupiny ČSOB a působí na trhu penzijního připojištění od roku 1994. Jeho původní název byl Českomoravský penzijní fond, a. s. Je právním nástupcem Občanského penzijního fondu, a. s. a Českého penzijního fondu Zdraví, a. s., se kterými se sloučil v letech 1999 a 2000. Je určen převážně pro klienty, kteří upřednostňují kratší dobu spoření a stabilní roční výnosy. Má základní jmění ve výši 297,2 mil. Kč, na kterém se podílí jediný akcionář Československá obchodní banka, a. s. Ke konci roku 2010 dosáhl počet účastníků penzijního připojištění u penzijního fondu ČSOB Stabilita 431 741 osob, kterým spravoval prostředky ve výši 17 763 mil. Kč. Téhož roku hospodařil se ziskem 286 427 tis. Kč. Účastníkům bylo připsáno 1,37 % zhodnocení za rok 2009. V roce 2010 dosáhl tržního podílu dle počtu účastníků 9,4 % a podle objemu prostředků na osobních účtech klientů tržního podílu 8,2 %. Svým klientům nabízí stejné výhody jako penzijní fond ČSOB Progres. U nově uzavřených smluv slevu 0,5 % p. a. z úrokové sazby neúčelového spotřebitelského úvěru u Poštovní spořitelny, šestiměsíční „poplatkové prázdniny“ při sjednání Era osobního účtu u Poštovní spořitelny. Také slevu ve výši 7 % na vybrané zájezdy u cestovní kanceláře Čedok a volbu programů OPTIMUM/KOMFORT zajišťujících maximální výši státního příspěvku a daňových úlev.

Generali penzijní fond vstoupil na trh s penzijním připojištěním v roce 1995. Od počátku činnosti byl jediným akcionářem fondu Generali Holding Vinna AG. Od roku 2006 je jediným akcionářem Generali Pojišťovna, a. s. Generali v současnosti patří mezi sto největších společností na světě, je třetí největší pojišťovnou na světě a druhou největší v Evropě. Ke konci roku 2010 zaujímá tržní podíl podle počtu účastníků 1,2 % a podle objemu prostředků na osobních účtech klientů 8,2 %. Počet účastníků v roce 2010 dosáhl 57 027 osob, kterým penzijní fond spravoval prostředky ve výši 2 633 mil Kč. Téhož roku vykázal zisk 57 567 tis. Kč, což je více než v roce 2009. Svým klientům zhodnotil prostředky v roce 2009 o 2,4 %. Na konci roku 2010 dosáhl stejného tržního podílu podle počtu účastníků i podle objemu prostředků na osobních účtech klientů, a to 1,2 %. Jako další výhodu k penzijnímu připojištění nabízí Generali penzijní fond členství v klubu Generali, dále slevu 10 % slevu na cestovní pojištění uzavřené u pojišťovny Generali a slevu 15 % na nově uzavřené nemocenské a úrazové pojištění u pojišťovny Generali.

ING Penzijní fond zahájil svou činnost na českém trhu v roce 1995 jako Průmyslový penzijní fond. Cílem investiční strategie tohoto penzijního fondu je poskytovat

účastníkům penzijního připojištění stabilní míru zhodnocení při minimalizaci investičního rizika. Jediným akcionářem tohoto penzijního fondu je ING CONTINENTAL EUROPE HOLDINGS B. V. a má základní jmění ve výši 50 000 tis. Kč. Počet účastníků penzijního připojištění dosáhl v roce 2010 429 126 osob. Těmto účastníkům spravuje prostředky ve výši 23 908 mil. Kč, a v roce 2009 jim zhodnotil prostředky o 0,1 %. Ke konci roku 2010 dosáhl hospodářského výsledku 515 414 tis. Kč, který oproti roku 2009 vzrostl o 494 159 tis. Kč. Za rok 2010 dosáhl tržního podílu podle počtu účastníků 9,3 % a podle objemu prostředků na osobních účtech klientů 11,1 %. Svým klientům nabízí USB flash disk 8 GB při sjednání penzijního připojištění on-line a věrnostní kreditní kartu ING PF, kdy za každý nákup je účastníkům připsána odměna ve výši 1 % zaplacené částky k penzijnímu připojištění.

Penzijní fond České pojišťovny začal působit na trhu s penzijním připojištěním v roce 1994. Jeho zakladatelem a jediným akcionářem je Česká pojišťovna, a. s. Společnost má základní kapitál ve výši 213 700 tis. Kč. Hlavními strategickými cíly jsou trvalé zvyšování podílu v segmentech individuální a firemní klientely, efektivní správa vložených prostředků a vysoká kvalita poskytovaných služeb. V současné době má tento penzijní fond 1 179 881 klientů, kterým spravuje prostředky ve výši 52 125 mil. Kč, což jej profiluje jako bezkonkurenčně nejsilnější fond v České republice. Svým klientům zhodnotil prostředky v roce 2009 o 1,2 %. Ke konci roku 2010 vykázal zisk 1 147 390 tis. Kč, který vzrostl oproti roku 2009 o 528 378 tis. Kč. V současnosti dosahuje tržního podílu podle počtu účastníků 25,7 % a podle objemu prostředků na osobních účtech klientů 24,1 %. Jako doplňkové výhody nabízí klientům službu „SMS Echo“, která upozorní klienta pokud penzijní fond neobdrží příspěvek. Další výhodou představuje Premia karta.

Penzijní fond České spořitelny působí na finančním trhu v České republice od roku 1995. Od roku 2001 je 100 % vlastníkem společnosti Česká spořitelna, a. s., která je členem finanční skupiny Erste Bank. Tato spořitelna si zakládá na svém dlouholetém působení na trhu, které sahá do roku 1825. V roce 2010 dosáhl tento penzijní fond 907 803 účastníků, což představuje tržní podíl ve výši 19,8 %. Účastníkům spravuje ve stejném roce prostředky ve výši 35 173 mil. Kč. Podle objemu prostředků na osobních účtech klientů dosáhl tržního podílu 16,3 %. Penzijní fond zhodnotil peněžní prostředky klientů v roce 2009 o 1,28 %. Za rok 2010 vykázal hospodářský výsledek ve výši 807 354 tis. Kč. Penzijní fond České spořitelny nabízí svým klientům doplňkové výhody ve formě zvýhodněné nabídky kompletního pojištění od Pojišťovny České spořitelny až o 60 %

výhodněji oproti běžným tržním cenám. Další výhodou je služba MAXIMUM, což je možnost jak doplatit příspěvky v závěru roku a získat tak daňovou úlevu.

Penzijní fond Komerční banky je dceřinou společností Komerční banky spadající do skupiny Societe General a na trhu s penzijním připojištěním se objevil v roce 1996. Tento penzijní fond se svou strategií řadí mezi fondy konzervativní a jednoznačně upřednostňuje stabilitu fondu. Hlavním cílem fondu je dosáhnout dostatečného zisku při minimalizaci rizika a nízkých nákladech. Jediným akcionářem tohoto penzijního fondu je Komerční banka, a. s. a má základní kapitál ve výši 200 mil. Kč. V roce 2010 dosáhl počet účastníků 501 199 osob, kterým penzijní fond zhodnotil prostředky o 0,24 %. Penzijní fond spravuje účastníkům prostředky ve výši 28 718 mil. Kč. Ve stejném roce vykázal hospodářský výsledek 726 815 tis. Kč, který vzrostl oproti roku 2009 o 652 209 tis. Kč. V současnosti dosahuje tržního podílu podle počtu účastníků 10,9 % a podle objemu peněžních prostředků na osobních účtech klientů 13,3 %. Penzijní fond Komerční banky poskytuje věrnostní kartu Sphere Card pro nové účastníky, jejíž součástí jsou zvýhodněné nabídky vybraných lázeňských služeb a rekreačních pobytů.

2.12 Asociace penzijních fondů

Asociace penzijních fondů ČR (APF ČR) je dobrovolné zájmové sdružení právnických osob, zejména penzijních fondů nadané právní subjektivitou. Byla založena 25. června 1996 na ustavující členské schůzi.

Základním posláním Asociace penzijních fondů je:

- a) koordinovat, zastupovat, hájit a prosazovat společné zájmy svých členů,
- b) propagovat myšlenku penzijního připojištění,
- c) připomínkovat legislativní návrhy a jiná opatření, která se týkají oblasti penzijního připojištění a jiných zájmů penzijních fondů a iniciovat jejich změny,
- d) působit jako poradenské a informační centrum,
- e) podporovat a organizovat vzdělávací a vědeckou činnost,
- f) reprezentovat společné zájmy svých členů vůči zahraničí, navazovat a rozvíjet styky s obdobnými institucemi v zahraničí a participovat na procesu přibližování podmínek penzijního připojištění ČR standardům Evropské unie,

- g) dbát na dodržování etiky vztahů mezi členy APF ČR a účastníky penzijního připojištění,
- h) působit k odstraňování rozporů mezi členy APF ČR, organizovat odbornou, právní a věcnou součinnost při řešení procesů slučování, splývání a zániku penzijních fondů s cílem eliminovat případné negativní důsledky pro image penzijního připojištění a jeho účastníky.

Pro naplnění tohoto poslání zřídila Asociace penzijních fondů ČR odborné komise pro oblast informatiky, provozní správy fondů, legislativy, ekonomiky, etiky, pojistné matematiky a PR aktivit a vnějších vztahů. Členství v APF ČR je dobrovolné a v souladu s platným zněním stanov má dvě formy. První forma je prezentována řádným členstvím, které je určeno penzijním fondům vzniklým na základě zákona č.42/1994 Sb., o penzijním připojištění se státním příspěvkem, v platném znění. Na základě jednostranného přistoupení penzijního fondu vzniká řádné členství. Druhou formou členství je členství přidružené, které je otevřeno pro právnické osoby působící v oblastech navazujících na penzijní připojištění nebo s ním úzce souvisí. Toto členství vzniká na základě žádosti o členství, po jejím schválení prezídiem APF ČR.

Tab. 2.15: Seznam členů APF ČR

Název fondu	Adresa	Email/WWW
AEGON Penzijní fond, a.s.	Na Pankráci 26/322 140 00 Praha 4	vasedotazy@aegon.cz http://www.aegon.cz
Allianz penzijní fond, a.s.	Ke Štvanici 656/3 186 00 Praha 8	penz-fond@allianz.cz http://www.allianz.cz
AXA penzijní fond a.s.	Úzká č.p. 8/488 602 00 Brno-město	info@axa.cz http://www.axa.cz
ČSOB PF Progres, a.s.	Radlická 333/150 150 57 Praha 5	csobpfprogres@csob.cz http://www.csobpf.cz
ČSOB PF Stabilita, a.s.	Radlická 333/150 150 57 Praha 5	csobpfstabilita@csob.cz http://www.csobpf.cz
Generali penzijní fond a.s.	Bělehradská 132 120 84 Praha 2	penzijni.fond@generali.cz http://www.generalipf.cz
ING Penzijní fond, a.s.	Nádražní 25 150 00 Praha 5	klient@ingpf.cz http://www.ing.cz
PF České pojišťovny, a.s.	Truhlářská 1106/9 110 00 Praha 1	pfcp@pfcp.cz http://www.pfcp.cz
PF České spořitelny, a.s.	Poláčkova 1976 140 21 Praha 4	pfcs@pfcs.cz http://www.pfcs.cz
PF Komerční banky, a.s.	Lucemburská 7/1170 130 00 Praha 3	pf-kb@pf-kb.cz http://www.pfkb.cz

Zdroj: Asociace penzijních fondů [online 17. 4. 2011]

Tab. 2. 16: Seznam přidružených členů APF ČR

Název fondu	Adresa	Email/WWW
Deloitte Advisory s.r.o.	Nile House Karolinská 654/2 186 00 Praha 8	DeloitteCZ@deloitteCE.com http://www.deloitte.cz
KPMG Česká republika, s.r.o.	Pobřežní 648/1 186 00 Praha 8	kpmg@kpmg.cz http://www.kpmg.cz
Ernst & Young, s.r.o.	Karlovo náměstí 10 120 00 Praha 2	http://www.ey.com.cz

Zdroj: Asociace penzijních fondů [online 17. 4. 2011]

3. Komparace produktů penzijního připojištění se státním příspěvkem

Penzijní připojištění se státním příspěvkem představuje velmi výhodnou formu spoření, podporovanou státem, která účastníkům penzijního připojištění umožní zajistit si zajímavý objem prostředků pro zabezpečení ve stáří. V současné době působí v České republice 10 penzijních fondů. Aby mohl být realizován výběr optimálního produktu, budou nyní popsány metody vícekriteriálního hodnocení variant, pomocí kterých bude optimální produkt vybrán.

3.1 Modely vícekriteriálního hodnocení variant

Modely vícekriteriálního rozhodování zobrazují rozhodovací problémy, ve kterých se důsledky rozhodnutí posuzují podle více kritérií. Právě zohlednění více kritérií při řešení různých problémů představuje obtíže, které vyplývají z protichůdnosti kritérií. Účelem modelů vícekriteriálního rozhodování je nalezení „nejlepší“ varianty podle všech uvažovaných hledisek nebo také vyloučení neefektivních variant, popřípadě uspořádání množiny variant.

Přístupy k vícekriteriálnímu rozhodování se mohou lišit podle charakteru množiny variant nebo přípustných řešení. Podle způsobu jejího zadání rozlišujeme dvě skupiny modelů.

První skupinou modelů jsou **modely vícekriteriálního hodnocení variant**. Ty jsou zadány pomocí konečného seznamu variant a jejich ohodnocení podle jednotlivých kritérií. Jde o problémy volby nejvýhodnější z konečného počtu variant, přičemž jednotlivé varianty jsou hodnoceny několika kritérii.

Druhou skupinou jsou **modely vícekriteriálního programování**. Tyto modely mají množinu variant s nekonečně mnoho prvky vyjádřenou pomocí omezujících podmínek. Ohodnocení variant je dáno jednotlivými kriteriálními funkcemi.

V modelech vícekriteriálního hodnocení variant je dána konečná množina m variant, které jsou hodnoceny podle n kritérií. Jejich cílem je najít variantu, která je podle všech kritérií hodnocena co nejlépe, tedy optimální variantu. Popřípadě se snaží seřadit varianty od nejlepší po nejhorší či vyloučit neefektivní varianty.

3.1.1 Kritéria hodnocení

Základním předpokladem při hodnocení variant je počet kritérií hodnocení. Jak uvádí Fotr (2010), čím je počet kritérií vyšší, tím je hodnocení obtížnější, a naopak.

Pokud máme hodnocení variant podle kritérií kvantifikováno, můžeme údaje uspořádat do kritériální matice $Y = (y_{ij})$, viz. obrázek 3.1., kde prvek y_{ij} představuje hodnocení i -té varianty podle j -tého kritéria. V matici odpovídají sloupce kritériím a řádky hodnoceným variantám. Prvky kritériální matice obsahují hodnocení všech variant podle všech kritérií.

$$Y = \begin{matrix} & \begin{matrix} f_1 & f_2 & \dots & f_n \end{matrix} \\ \begin{matrix} a_1 \\ a_2 \\ \vdots \\ a_m \end{matrix} & \begin{pmatrix} y_{11} & y_{12} & \dots & y_{1n} \\ y_{21} & y_{22} & \dots & y_{2n} \\ \dots & \dots & \dots & \dots \\ y_{m1} & y_{m2} & \dots & y_{mn} \end{pmatrix} \end{matrix}$$

Kritéria, podle kterých je vybírána nejvýhodnější varianta, dělíme podle různých hledisek. Rozlišujeme kritéria podle povahy a kvantifikovatelnosti.

Podle povahy rozlišujeme kritéria na maximalizační a minimalizační.

Kritéria maximalizační jsou taková, kdy podle tohoto kritéria mají nejlepší varianty nejvyšší hodnoty. **Kritéria minimalizační** jsou opakem maximalizačního kritéria a nejlepší varianty podle tohoto kritéria mají nejnižší hodnoty.

Podle kvantifikovatelnosti dělíme kritéria na kvantitativní a kvalitativní.

Kritéria kvantitativní, jsou taková kritéria, podle kterých tvoří hodnoty variant objektivně měřitelné údaje. Proto se tato kritéria nazývají také objektivní. Podle **kritérií kvalitativních**, nelze hodnoty variant objektivně změřit. Velmi často jsou to hodnoty subjektivně odhadnuté uživatelem subjektivní kritéria. Používají se různé bodovací stupnice nebo relativní hodnocení variant, kdy jedna varianta je zvolena jako základ a uživatel odhaduje procentní vyjádření ostatních variant.

Pro řešení problémů je velmi důležité, jestli je některé kritérium preferováno před jiným. Preference kritérií může být vyjádřena různým způsobem. Mohou být stanoveny:

- aspirační úrovně kritérií,
- pořadí kritérií (ordinální informace o kritériích),

- váhy jednotlivých kritérií (kardinální informace o kritériích),
- způsob kompenzace kritériálních hodnot.

3.1.2 Metody stanovení vah kritérií

Většina metod vícekritériálního rozhodování požaduje odlišení jednotlivých kritérií z hlediska jejich významnosti. Jednou z možností je číselné vyjádření významnosti pomocí tzv. vah, to znamená, čím je kritérium významnější, tím je jeho váha větší. Aby se dosáhlo srovnatelnosti vah souboru kritérií, které se stanoví různými metodami, normují se tyto váhy zpravidla tak, aby jejich součet byl roven jedné, jak uvádí např. Fotr a kol. (2010).

Metody stanovení vah kritérií se dělí podle informace, která je nutná ke stanovení vah. V případě, že rozhodovatel není schopen rozlišit, jak je které kritérium důležité, je všem kritériím přiřazena stejná váha. V případě, že rozhodovatel má ordinální informaci o kritériích, je schopen určit pořadí důležitosti kritérií. Mezi metody, které vyžadují ordinální informaci o kritériích patří metoda pořadí a Fullerova metoda. Pokud nastane případ, kdy rozhodovatel má kardinální informace o kritériích, zná nejen pořadí, ale také rozestupy v pořadí preferencí mezi jednotlivými kritérii. Mezi metody, které jsou založené na tomto principu se řadí bodovací metoda a Saatyho metoda.

Postup stanovení vah pomocí **metody bodovací** spočívá v přiřazení určitého počtu bodů ze zvolené stupnice každému kritériu. Rozhodovatel musí být schopen ohodnotit význam každého kritéria. Čím považuje kritérium za významnější, tím větší počet bodů mu přiřadí, viz Fotr (2010). Bodovací stupnice může mít menší nebo větší rozsah, např. 1 až 5 nebo 1 až 10. Přidělený počet bodů se převádí na normovanou váhu podle vzorce 3.1:

$$w_j = \frac{v_j}{\sum_{k=1}^n v_k} \quad , \quad (3.1)$$

kde je váha kritéria označena v_j a $j = 1, 2, 3, \dots, n$, n je počet všech uvažovaných kritérií.

U **metody pořadí** se kritéria řadí podle pořadí od nejdůležitějšího po méně důležité. Nejdůležitější kritérium ohodnotíme k body, druhé nejdůležitější kritérium $k - 1$ body, atd. Poslednímu, nejméně důležitému kritériu přiřadíme jeden bod. Pokud by byla některá kritéria stejně důležitá, obodujeme je průměrem. Váhu daného kritéria potom dostaneme podle vzorce (3.1) uvedeného u předchozí metody.

Základním charakteristickým rysem **metody párového srovnávání** je zjišťování preferenčních vztahů dvojic kritérií, viz Fotr (2010). Při aplikaci této metody sestavujeme preference pomocí, tzv. Fullerova trojúhelníka, proto někdy bývá nazývána Fullerovou metodou. V nejjednodušší modifikaci této metody se pro každé kritérium zjišťuje počet jeho preferencí vzhledem ke všem ostatním kritériím souboru. V trojúhelníkové matici rozhodovatel určuje u každé dvojice kritérií, zda preferuje kritérium uvedené v řádku před kritériem uvedeným ve sloupci. Pokud ano, příslušné políčko barevně označí. Pro každé kritérium se potom stanoví počet jeho preferencí f_i , který je roven součtu označených políček v řádku daného kritéria a součtu neoznačených políček ve sloupci tohoto kritéria. Na základě počtu preferencí jednotlivých kritérií se jejich normované váhy určí podle vztahu

$$v_i = \frac{f_i}{\sum_{i=1}^n f_i} , \quad (3.2)$$

přičemž počet uskutečněných srovnání je vyjádřen výrazem

$$\sum_{i=1}^n f_i = \frac{n \times n - 1}{2} , \quad (3.3)$$

kde v_i je normovaná váha i -tého kritéria, f_i je počet preferencí i -tého kritéria a n je počet kritérií.

Určitou nevýhodou této metody je, že pokud počet preferencí určitého kritéria je nulový, bude nulová i jeho váha, i když nemusí jít o zcela bezvýznamné kritérium. Proto se zvýší počet preferencí kritéria o jednu, viz Fotr (2010).

3.1.3 Metody vícekritériálního hodnocení variant

Mezi metody vícekritériálního hodnocení variant jsou řazeny jednoduché metody stanovení hodnoty variant a metody založené na párovém srovnávání variant.

Jednoduché metody stanovení hodnoty variant se snaží o určitou aditivizaci kritérií transformací hodnot kritérií na užitek, resp. ohodnocení variant. Jsou vhodné zejména pro hodnocení variant vzhledem k souboru kvantitativních kritérií, tedy kde tato kritéria převažují. Jsou zjednodušením tzv. vícekritériální funkce užitku za jistoty.

Metody založené na párovém srovnávání variant se používají v případě souboru kritérií kvalitativní povahy.

3.1.4 Jednoduché metody stanovení hodnoty variant

Tyto metody se vztahují k chování hodnotitele při rozlišování preferencí variant rozhodování za podmínek jistoty. Přiřazují každé variantě rozhodování užitek vyjádřený reálným číslem. Čím je toto číslo větší, tím si více si subjekt dané varianty více cení.

Tato skupina metod vyjadřuje celkové ohodnocení variant jako vážený součet dílčích ohodnocení variant vzhledem k jednotlivým kritériím. Tedy ve tvaru:

$$H^j = \sum_{i=1}^n v_i \times h_{ij}^i, \text{ pro } j = 1, 2, \dots, m, \quad (3.4)$$

kde H^j je celkové ohodnocení j -té varianty, v_i je váha i -tého kritéria, h_{ij}^i představuje dílčí ohodnocení j -té varianty vzhledem k i -tému kritériu, m počet variant a n počet kritérií hodnocení.

Na základě celkového ohodnocení variant je možné stanovit jejich preferenční uspořádání, kde nejvýše ohodnocená varianta je variantou optimální.

Mezi jednoduché metody stanovení hodnoty variant patří:

- metoda váženého pořadí,
- metoda založená na přímém stanovení dílčích ohodnocení,
- metoda lineárních dílčích funkcí užitku,
- metoda bazické varianty.

U **metody váženého pořadí** se dílčí ohodnocení variant vzhledem k jednotlivým kritériím určuje podle pořadí variant vzhledem těmto kritériím. Dílčí ohodnocení j -té varianty se vzhledem k i -tému kritériu stanoví takto:

$$h_{ij}^i = m + 1 - p_{ij}^i, \quad (3.5)$$

kde m je počet variant a p_{ij}^i je pořadí j -té varianty vzhledem k i -tému kritériu.

Dílčí ohodnocení nejlepších variant z hlediska jednotlivých kritérií je rovno počtu kritérií a naopak dílčí ohodnocení nejhorších variant je rovno jedné.

Metoda založená na přímém stanovení dílčích ohodnocení vychází z toho, že dílčí ohodnocení variant vzhledem k jednotlivým kritériím určuje přímo hodnotitel, a to

zpravidla přiřazením bodů ze zvolené bodové stupnice, nejčastěji desetibodové. Nejnižší bodové ohodnocení odpovídá nejhorším a nejvyšší ohodnocení nejlepším hodnotám kritérií. Hodnotitel postupuje při stanovení dílčích ohodnocení variant vzhledem k jednotlivým kritériím tak, že na základě svých preferencí přiřazuje důsledkům variant určité počty bodů právě z této bodové stupnice, viz Fotr a kol. (2010).

3.2 Stanovení kritérií

V této části práce budou uvedena a vypočtena kritéria. Bude vycházeno ze situace na trhu s penzijním připojištěním a bude se uvažovat o variantách všech 10 penzijních fondů působících v České republice. Jako kritéria budou uvedena např. zhodnocení příspěvků účastníků, tržní podíl podle počtu účastníků, hodnota výsledku hospodaření, hodnota celkových aktiv, složení portfolia jednotlivých penzijních fondů, prostředky evidované ve prospěch účastníků a další.

3.2.1 Zhodnocení příspěvků účastníků

Zhodnocení vložených prostředků bývá zpravidla hlavním požadavkem účastníků penzijního připojištění. Penzijní fondy nabízejí dlouhodobé, ale příliš konzervativní zhodnocení.

Zhodnocení příspěvků účastníků patří mezi kritéria maximalizační, to znamená, že nejvyšší hodnota bude nejlepší variantou. V tabulce 3.2 je uvedeno zhodnocení příspěvků účastníků za léta 2005 – 2009.

Tab. 3. 1: Zhodnocení příspěvků účastníků penzijního připojištění v %

Název penzijního fondu	2005	2006	2007	2008	2009	Průměr
AEGON penzijní fond	0	0	4,5	3,50	2,1	3,4
Allianz penzijní fond	3	3,11	3,0	3,00	3,00	3,0
AXA penzijní fond	3,7	2,5	2,2	0,00	2	2,1
ČSOB PF Progres	5,0	2,3	2,4	0,02	1,00	2,1
ČSOB PF Stabilita	4,0	2,8	2,4	0,05	1,37	2,1
Generali penzijní fond	3,81	3,74	4,1	2,00	2,4	3,2
ING penzijní fond	4,2	3,6	2,5	0,04	0,1	2,1
PF České pojišťovny	3,8	3,3	2,4	0,20	1,2	2,2
PF České spořitelny	4,03	3,04	3,1	0,40	1,28	2,4
PF Komerční banky	4,0	3,0	2,3	0,58	0,24	2,0

Zdroj: Asociace penzijních fondů [online 18. 4. 2011]

Největšího zhodnocení dosáhl AEGON Penzijní fond. Tato hodnota může být ale nadhodnocena, jelikož AEGON Penzijní fond je na trhu s penzijním připojištěním teprve krátkou dobu a ukazatel může být nadhodnocen. Nejvyššího zhodnocení za pět let dosáhl Generali Penzijní fond a to v průměru 3,2 % za rok. Dalším v pořadí je Allianz Penzijní fond, který dosáhl hodnoty 3,0 %.

3.2.2 Tržní podíl penzijního fondu podle počtu účastníků

V tabulce 3.2 je uveden počet účastníků penzijního připojištění za posledních 6 let u jednotlivých fondů. Pro lepší srovnání mezi fondy byl vypočten průměrný počet účastníků. Podle počtu účastníků můžeme vyhodnotit stabilitu fondu. Tzn. čím větší má fond počet účastníků, tím ho můžeme považovat za stabilnější.

Tab. 3. 2: Počet účastníků penzijního připojištění

Penzijní fondy	2005	2006	2007	2008	2009	2010	Průměr
AEGON PF	–	–	11 022	44 830	97 283	116 444	67 395
Allianz PF	112 679	113 002	115 790	123 075	143 275	164 176	128 666
AXA penzijní fond	604 401	593 728	577 082	560 449	526 744	499 072	560 246
ČSOB PF Progres	81 042	159 558	224 674	267 012	296 921	308 873	223 013
ČSOB PF Stabilita	330 549	358 962	385 477	408 503	424 933	431 741	390 028
Generali PF	25 384	26 277	29 168	37 341	46 168	57 027	36 894
ING PF	388 567	404 863	434 998	452 103	442 259	429 126	425 319
PF České pojišťovny	867 593	974 115	1 079 410	1 160 860	1 160 915	1 179 881	1 070 462
PF České spořitelny	479 757	549 733	634 162	750 212	863 512	907 803	692 530
PF Komerční banky	360 873	416 757	470 315	491 218	498 168	501 199	456 422
Σ	3 250 845	3 596 995	3 962 098	4 295 603	4 470 178	4 595 342	X

Zdroj: Asociace penzijních fondů [online 18. 4. 2011]

Z tabulky 3.2 zjišťujeme, že počet účastníků u jednotlivých fondů roste. Výjimkou je pouze AXA penzijní fond, kterému každoročně počet účastníků klesá.

Pro lepší vypovídací schopnost je uveden ukazatel tržního podílu podle počtu účastníků. V tabulce 3. 3 jsou zobrazeny hodnoty tohoto ukazatele za rok 2010.

Tab. 3. 3: Tržní podíl podle počtu účastníků za rok 2010

Penzijní fondy	Počet účastníků PP	Tržní podíl podle počtu účastníků
AEGON PF	116 444	2,5 %
Allianz PF	164 176	3,6 %
AXA penzijní fond	499 072	10,9 %
ČSOB PF Progres	308 873	6,7 %
ČSOB PF Stabilita	431 741	9,4 %
Generali PF	57 027	1,2 %
ING PF	429 126	9,3 %
PF České pojišťovny	1 179 881	25,7 %
PF České spořitelny	907 803	19,8 %
PF Komerční banky	501 199	10,9 %
Σ	4 595 342	100 %

Zdroj: Vlastní zpracování na základě údajů z www.apfcr.cz

Největší tržní podíl podle počtu účastníků zaujímá za rok 2010 penzijní fond České pojišťovny. Tento penzijní fond má 1 179 881 účastníků, čím zaujímá podíl na trhu ve výši 25,7 %. Druhý v pořadí je penzijní fond České spořitelny, který zaujímá tržní podíl 19,8 %. Na třetím místě se umístily dva penzijní fondy s tržním podílem 10,9 %, a to penzijní fond Komerční banky a AXA penzijní fond.

3.2.3 Tržní podíl podle objemu prostředků na osobních účtech klientů

Dalším kritérium při rozhodování klienta může být tržní podíl podle objemu prostředků na osobních účtech klientů.

V tabulce 3.4 je zobrazen objem prostředků na osobních účtech klientů u jednotlivých penzijních fondů za posledních 6 let, včetně průměrné hodnoty objemu peněžních prostředků na osobních účtech klientů.

Tab. 3. 4: Objem prostředků na osobních účtech klientů (v mil. Kč)

Penzijní fondy	2005	2006	2007	2008	2009	2010	Průměr
AEGON PF	-	-	28	581	2 148	3 737	1 623,5
Allianz PF	4 807	5 387	6 070	6 679	7 959	9 539	6 740,2
AXA PF	26 288	29 475	32 228	33 841	33 139	33 245	31 369,3
ČSOB PF Progres	1 070	3 383	5 466	6 951	8 128	9 271	5 711,5
ČSOB PF Stabilita	10 289	12 247	14 216	15 775	16 679	17 763	14 494,8
Generali PF	900	1 083	1 284	1 651	2 120	2 633	1 611, 8
ING PF	13 332	15 969	18 807	21 505	22 726	23 908	19 374,5
PF České pojišťovny	24 415	30 188	37 083	43 865	47 812	52 125	39 248
PF České spořitelny	15 057	19 161	24 324	29 574	32 351	35 173	25 440
PF Komerční banky	14 993	18 669	22 598	25 698	27 140	28 718	22 969,3
Σ	111 151	135 562	162 104	186 119	200 220	216 112	X

Zdroj: Asociace penzijních fondů [online 18. 4. 2011]

Z tabulky 3.4 je patrné, že u všech penzijních fondů objem peněžních prostředků na osobních účtech klientů v jednotlivých letech rostl.

Opět je uveden i ukazatel tržního podílu podle objemu prostředků na osobních účtech klientů za rok 2010.

Tab. 3. 5: Tržní podíl podle objemu prostředků na osobních účtech klientů za rok 2010

Penzijní fondy	Prostředky evidované ve prospěch účastníků (v mil Kč)	Tržní podíl podle objemu prostředků na osobních účtech klientů
AEGON PF	3 737	1,7 %
Allianz PF	9 539	4,4 %
AXA PF	33 245	15,38 %
ČSOB PF Progres	9 271	4,3 %
ČSOB PF Stabilita	17 763	8,2 %
Generali PF	2 633	1,2 %
ING PF	23 908	11,1 %
PF České pojišťovny	52 125	24,1 %
PF České spořitelny	35 173	16,3 %
PF Komerční banky	28 718	13,3 %
Σ	216 112	100 %

Zdroj: Vlastní zpracování na základě údajů z www.apfer.cz

Z tabulky 3.5 je patrné, že nejvyšší objem peněžních prostředků na osobních účtech klientů spravuje penzijní fond České pojišťovny. Spravuje peněžní prostředky klientů ve výši 52 125 mil. Kč a tím zaujímá tržní podíl 24, 1 %. Za ním je stejně jako u předchozího ukazatele penzijní fond České spořitelny s objemem peněžních prostředků klientů 35 173 mil. Kč a tržním podílem 16,3 %. Třetím v pořadí je AXA penzijní fond, který zaujímá tržní podíl 15,38 %.

3.2.4 Hodnota výsledku hospodaření

Dalším ukazatelem o kritériích výběru je hodnota výsledku hospodaření. Samotný výsledek hospodaření penzijního fondu může vypovídat, jak byl či nebyl úspěšný. Je třeba

ale pamatovat na to, že zisk penzijního fondu musí být alespoň z 85 % rozdělen mezi účastníky penzijního připojištění.

V tabulce 3.6 je zobrazen výsledek hospodaření u jednotlivých penzijních fondů za posledních 6 let, doplněný o jeho průměrnou hodnotu.

Tab. 3. 6: Hodnota výsledku hospodaření (v tis. Kč)

Penzijní fondy	2005	2006	2007	2008	2009	2010	Průměr
AEGON PF	–	–	- 18 449	- 50 282	- 35 818	52 568	- 12 995
Allianz PF	165 469	181 725	201 200	220 181	251 099	309 753	221 571
AXA penzijní fond	1 047 764	757 542	790 438	9 682	789 375	565 630	660 072
ČSOB PF Progres	39 636	64 000	121 031	30 128	84 369	100 256	73 237
ČSOB PF Stabilita	405 308	339 318	338 713	91 010	258 572	286 427	286 558
Generali PF	36 509	42 793	52 172	34 396	52 015	57 567	45 909
ING PF	578 073	619 350	509 642	8 767	21 255	515 414	375 417
PF České pojišťovny	967 336	1 032 735	938 616	81 354	619 012	1 147 390	797 741
PF České spořitelny	629 525	530 607	775 563	127 447	458 531	807 354	554 838
PF Komerční banky	620 910	528 754	562 256	165 158	74 606	726 815	446 417
Σ	4 490 530	4 096 824	4 271 182	717 841	2 573 016	4 569 173	X

Zdroj: Asociace penzijních fondů [online 18. 4. 2011]

U většiny penzijních fondů můžeme pozorovat v roce 2008 hluboký pokles hospodářských výsledků. Tato situace mohla být způsobena světovou hospodářskou krizí, ale od roku 2009 pomalu dochází ke stabilizaci a růstu. V roce 2010 dochází k růstu hospodářských výsledků téměř u všech penzijních fondů. Ze ztráty se dostal již i AEGON penzijní fond. Pouze u AXA penzijního fondu dochází k poklesu hospodářského výsledku.

Pro lepší viditelnost je v tabulce 3.7 vypočítán průměrný výsledek hospodaření na jednoho účastníka fondu. Je vypočítán z poměru průměrného výsledku hospodaření za 6 let a průměrného počtu účastníků.

Tab. 3. 7: Průměrný výsledek hospodaření na 1 účastníka fondu (v tis. Kč)

Penzijní fondy	Průměrný VH (v tis. Kč)	Průměrný počet účastníků	VH na 1 účastníka (v tis. Kč)
AEGON PF	- 12 995	67 395	193
Allianz PF	221 571	128 666	1 722
AXA penzijní fond	660 072	560 246	1 178
ČSOB PF Progres	73 237	223 013	328
ČSOB PF Stabilita	286 558	390 028	735
Generali PF	45 909	36 894	1 244
ING PF	375 417	425 319	883
PF České pojišťovny	797 741	1 070 462	745
PF České spořitelny	554 838	692 530	801
PF Komerční banky	446 417	456 422	978

Zdroj: Vlastní zpracování na základě údajů z www.apfcr.cz

Nejvyššího výsledku hospodaření na jednoho účastníka dosáhl Allianz penzijní fond, ve výši 1 722 tis. Kč. Na druhém místě se umístil Generali penzijní fond s výsledkem hospodaření na jednoho účastníka 1 244 Kč. A třetí byl AXA penzijní fond s 1 178 tis. Kč na jednoho účastníka.

3.2.5 Hodnota celkových aktiv

Aktiva představují výši celkového majetku penzijních fondů. V tabulce 3.8 je zobrazena hodnota celkových aktiv u jednotlivých penzijních fondů za posledních 6 let, včetně průměrné částky. Jak vidíme v této tabulce, u všech penzijních fondů dochází k meziročnímu růstu hodnoty celkových aktiv.

Tab. 3. 8: Hodnota celkových aktiv (v tis. Kč)

Penzijní fondy	2005	2006	2007	2008	2009	2010	Průměr
AEGON PF	–	–	121 296	697 485	2 651 869	4 253 434	1 926 021
Allianz PF	5 297 689	5 920 592	6 364 413	7 233 285	8 853 746	10 556 762	7 371 081
AXA penzijní fond	28 088 634	31 046 342	33 076 450	34 856 460	35 484 276	36 278 659	33 138 470
ČSOB PF Progres	1 202 901	3 655 313	5 704 630	7 184 613	8 999 173	10 134 185	6 146 831
ČSOB PF Stabilita	11 210 080	13 080 599	14 569 528	16 123 415	18 225 226	19 346 185	15 425 839
Generali PF	1 122 830	1 285 807	1 441 733	1 768 944	2 335 347	2 854 277	1 801 490
ING PF	15 223 586	17 601 587	19 309 832	22 223 051	23 857 681	25 491 586	20 617 887
PF České pojišťovny	26 465 601	32 472 450	38 291 304	44 811 073	51 366 237	55 304 610	41 451 879
PF České spořitelny	16 448 434	20 298 735	25 234 305	30 565 314	35 487 404	37 623 796	27 609 665
PF Komerční banky	16 590 659	19 907 830	23 083 497	26 276 533	28 610 680	30 601 851	24 178 508
Σ	121 650 414	145 269 255	167 196 988	191 740 173	215 871 639	232 425 517	X

Zdroj: Asociace penzijních fondů [online 18. 4. 2011]

Pro lepší zobrazení jsou v tabulce 3.9 vypočítána průměrná aktiva na jednoho účastníka, a to z poměru průměrných aktiv za posledních 6 let k průměrnému počtu účastníků.

Tab. 3.9: Průměrná aktiva na účastníka v tis. Kč

Penzijní fondy	Průměrná aktiva (v tis.)	Průměrný počet účastníků	Aktiva na 1 účastníka
AEGON PF	1 926 021	67 395	28 578
Allianz PF	7 371 081	128 666	57 288
AXA penzijní fond	33 138 470	560 246	59 150
ČSOB PF Progres	6 146 831	223 013	27 563
ČSOB PF Stabilita	15 425 839	390 028	39 551
Generali PF	1 801 490	36 894	48 829
ING PF	20 617 887	425 319	48 476
PF České pojišťovny	41 451 879	1 070 462	38 723
PF České spořitelny	27 609 665	692 530	39 868
PF Komerční banky	24 178 508	456 422	52 974

Zdroj: Vlastní zpracování na základě údajů z www.apfcr.cz

Z údajů v tabulce je patrné, že nejvíce aktiv na jednoho účastníka vykazuje AXA penzijní fond, a to 59 150 tis. Kč. Za ním se umístil Allianz penzijní fond s 57 288 tis. Kč a penzijní fond Komerční banky s 52 974 tis. Kč.

3.2.6 Složení portfolia

Tabulka 3.10 obsahuje složení portfolia jednotlivých penzijních fondů za rok 2010. Podle toho, kolik procent portfolia zaujímá objem dluhopisů se určuje opatrnost penzijního fondu při investování. Tedy čím více penzijní fond investuje do dluhopisů, tím je jeho postoj k riziku větší. Oblasti umístění prostředků penzijních fondů jsou označeny zkratkami. Zkratka D představuje dluhopisy, PP označuje pokladniční poukázky, A vyjadřuje akcie, PL jsou označeny podílové listy, nemovitosti jsou označeny písmenem N, P_{BU} představuje peněžní prostředky na bankovních účtech a termínovaných vkladech a písmeno O vyjadřuje ostatní aktiva.

Tab. 3. 10: Složení portfolia v roce 2010 (v %)

Penzijní fondy	D	PP	A	PL	N	P_{BU}	O
AEGON PF	74,4	3,0	0	0	0	10,8	11,8
Allianz PF	94,7	0	0	1,2	0	3,8	0,3
AXA penzijní fond	79,7	0,3	2,1	4,8	5,1	4,7	3,4
ČSOB PF Progres	91,5	0	1,9	0,2	0	2,5	3,8
ČSOB PF Stabilita	92,2	0	1,1	1,7	0	2,3	2,6
Generali PF	87,5	0	0,9	4,3	0,3	3,5	3,5
ING PF	85,3	3,8	0	0	0	8,6	2,3
PF České pojišťovny	89,3	0	1,3	5,0	0	2,5	2,0
PF České spořitelny	65,9	0	0	9,1	0	23,8	1,2
PF Komerční banky	91,0	0	0	0	0	6,1	2,9

Zdroj: Asociace penzijních fondů [online 18. 4. 2011]

Nejvíce svých prostředků investuje do dluhopisů Allianz penzijní fond, na druhém místě je ČSOB penzijní fond Stabilita a hned za ním se umístil ČSOB penzijní fond Progres.

3.2.7 Převod peněžních prostředků do jiného penzijního fondu a poplatek za odbytné

Pro některé klienty může být dalším kritériem rozhodování při výběru penzijního fondu poplatek za převod peněžních prostředků do jiného penzijního fondu a také poplatek za odbytné.

Může se stát, že se klient rozhodne změnit penzijní fond. Jeho rozhodnutí může být učiněno na základě lepšího zhodnocení příspěvků účastníků u jiného penzijního fondu.

Kritéria rozhodnutí mohou být různá, ale zpravidla musí klient zaplatit poplatek za převod peněžních prostředků do jiného penzijního fondu.

Na druhé straně účastník penzijního připojištění se státním příspěvkem se může ocitnout bez peněžních prostředků a jeho hlavní prioritou bude jejich výběr ve formě dávky z penzijního připojištění se státním příspěvkem, konkrétně ve formě odbytné. V mnohých penzijních fondech je ale třeba nejprve zaplatit poplatek za odbytné, a potom teprve vyplácet samotné odbytné. To může pro klienta, který opravdu nemá žádné peněžní prostředky k dispozici představovat problém. Poplatek za odbytné se může v jednotlivých penzijních fondech lišit.

Tab. 3.11: Převod peněžních prostředků do jiného PF a poplatek za odbytné

Penzijní fondy	Poplatek za převod	Poplatek za odbytné	Poznámka
AEGON Penzijní fond, a.s.	800,-	800,-	
Allianz penzijní fond, a.s.	800,-	800,-	
AXA penzijní fond a.s.	800,-	0,-	
ČSOB PF Progres, a.s.	800,-	800,-	
ČSOB PF Stabilita, a.s.	800,-	800,-	
Generali penzijní fond a.s.	800,-	800,-	
ING Penzijní fond, a.s.	800,-	800,-	
PF České pojišťovny, a.s.	800,-	800,-	
PF České spořitelny, a.s.	800,-	200,-	Sražena z vyplácené dávky
PF Komerční banky, a.s.	800,-	800,-	Trvání smlouvy 1-2 roky
		600,-	Trvání smlouvy 2-3 roky
		400,-	Trvání smlouvy 3-4 roky
		200,-	Trvání smlouvy 4-5 let

Zdroj: školicí systém e- liška, 2009

Jak je patrné z tabulky 3.11 poplatek za převod peněžních prostředků do jiného penzijního fondu je stejný, a to ve výši 800 Kč.

Naproti tomu poplatek za odbytné se v jednotlivých penzijních fondech liší. AXA penzijní fond nemá žádný poplatek za odbytné. Penzijní fond České pojišťovny má poplatek ve výši 200 Kč, který klientům sráží z vyplácené dávky. Penzijní fond Komerční

banky má poplatek za odbytné v různých hladinách podle délky trvání smlouvy. Ostatní penzijní fondy požadují stejný poplatek ve výši 800 Kč.

3.2.8 Doplnkové výhody k penzijnímu připojištění

Aby si penzijní fondy získaly a udržely své klienty, nabízejí různé doplňkové výhody, ať už ve formě slev pojištění, dárků, klientských karet nebo odměny za sjednání smlouvy on-line.

Jednotlivé fondy nabízejí účastníkům penzijního připojištění tyto doplňkové výhody:

AEGON PF

- bonus pro klienty, kteří spoří déle.

Allianz PF

- služba „Daňový automat“.

AXA PF

- bonus až 500 Kč při uzavření penzijního připojištění online,
- 1% z každého nákupu s AXA kartou.

ČSOB PF Progres

- sleva 0,5% p. a. z úrokové sazby neúčelového spotřebitelského úvěru u Poštovní spořitelny u nově uzavřených smluv,
- šestiměsíční „poplatkové prázdniny“ při sjednání Era osobního účtu u Poštovní spořitelny,
- 7% slevy na vybrané zájezdy u cestovní kanceláře Čedok,
- volba programů OPTIMUM/KOMFORT zajišťujících maximální výši státního příspěvku a daňových úlev bez zbytečné a zatěžující administrativy.

ČSOB PF Stabilita

- sleva 0,5% p. a. z úrokové sazby neúčelového spotřebitelského úvěru u Poštovní spořitelny u nově uzavřených smluv,
- šestiměsíční „poplatkové prázdniny“ při sjednání Era osobního účtu u Poštovní spořitelny,
- 7% slevy na vybrané zájezdy u cestovní kanceláře Čedok,
- volba programů OPTIMUM/KOMFORT zajišťujících maximální výši státního příspěvku a daňových úlev bez zbytečné a zatěžující administrativy.

Generali PF

- členství v Klubu Generali,

- 10% sleva na cestovní pojištění uzavřené u pojišťovny Generali,
- 15% sleva na nově uzavřené nemocenské a úrazové pojištění u pojišťovny Generali.

ING PF

- věrnostní kreditní karta ING PF, za každý nákup odměna ve výši 1% zaplacené částky, která je připsána k penzijnímu připojištění,
- USB flash disk 8 Gb při sjednání penzijního připojištění on-line.

PF České pojišťovny

- služba SMS Echo, která upozorní pokud PF neobdrží příspěvek,
- Premia karta.

PF České spořitelny

- služba MAXIMUM, možnost jak doplatit příspěvky v závěru roku a získat daňovou úlevu,
- zvýhodněná nabídka Komplexního pojištění od Pojišťovny České spořitelny až o 60% výhodněji oproti běžným tržním cenám.

PF Komerční banky

- věrnostní karta Sphere Card pro nové účastníky, jejíž součástí jsou zvýhodněné nabídky vybraných služeb a relaxačních pobytů.

4. Výběr optimálního produktu penzijního připojištění pro konkrétní subjekt

Subjektem, pro který bude produkt penzijního připojištění se státním příspěvkem vybírán bude žena, paní Nováková. Paní Nováková se narodila v září roku 1984, má tedy 26 let. Je vdaná, má jedno dítě a bydlí v Olomouci. Její měsíční příjem činí kolem 18 000 Kč. Paní Nováková se rozhodla spořit si na penzijním připojištění 500 Kč měsíčně. Její zaměstnavatel jí přispívat nebude. Penzijní připojištění je ochotná si platit do svých 50 let, tzn. 24 let.

Pokud bychom brali v úvahu pouze tyto informace, mohli bychom použít kalkulačku penzijního připojištění a pomocí ní vyhodnotit nejvhodnější produkt. Toto hodnocení ale bere v úvahu pouze informaci o průměrném zhodnocení účastníků u jednotlivých penzijních fondů za 3 roky. Nicméně srovnání penzijních fondů podle tohoto kritéria je zobrazeno v tabulce 4.1.

Tab. 4.1: Srovnání penzijních fondů pomocí kalkulačky penzijního připojištění

Název	Roční výnos fondu			Průměr*	VPP 500,-	VPP+D 1000,-	VPP+D 1500,-	Výsledná částka
	2007	2008	2009					
 Penzijní fond CSOB Stabilita	2.20%	0.05%	1.40%	1.22%	4,07%	3,81%	3,71%	218607,-Kč
 AEGON	4.50%	3.50%	2.10%	3.37%	4,96%	4,71%	4,61%	290809,-Kč
 Allianz	3.05%	3.00%	3.00%	3.02%	4,63%	4,37%	4,28%	277330,-Kč
 více než /standard	2.50%	0.00%	2.00%	1.5%	3,92%	3,66%	3,56%	226692,-Kč
 Penzijní fond CSOB Progres	2.20%	0.02%	1.00%	1.07%	4,25%	3,99%	3,89%	214418,-Kč
 GENERALI Pojišťovna	4.10%	2.00%	2.40%	2.83%	4,77%	4,52%	4,42%	270319,-Kč
 ING	2.50%	0.04%	0.10%	0.88%	3,78%	3,52%	3,42%	209251,-Kč
 PENZIJI FOND České spořitelny	3.07%	0.40%	1.30%	1.59%	4,21%	3,95%	3,85%	229366,-Kč
 PENZIJI FOND České spořitelny	2.20%	0.20%	1.20%	1.2%	3,98%	3,72%	3,62%	218043,-Kč
 KB Penzijní fond	2.33%	0.58%	0.24%	1.05%	3,89%	3,63%	3,53%	213867,-Kč

Zdroj: www.penzijni-pripojisteni.srovnej.info

Podle tohoto srovnání je nejvýhodnějším penzijním fondem AEGON Penzijní fond, protože jeho výsledná částka dosahuje 290 809 Kč. Druhým v pořadí je Allianz Penzijní fond 277 330 Kč. A na třetím místě se umístil Penzijní fond Generali s výslednou částkou 270 319 Kč.

Náročnějším, teoreticky podloženým, a proto vhodnějším způsobem výběru je ale pomocí metod vícekritériálního rozhodování. Pro to, abychom mohli tyto metody použít, musíme znát další požadavky subjektu, pro který produkt penzijního připojištění vybíráme.

Paní Nováková požaduje co nejvyšší zhodnocení svých vložených prostředků. Důležitým faktorem pro ni je ale i stabilita fondu. Větší důvěru vkládá do fondu s větším počtem účastníků, ale na druhou stranu nechce svěřit své prostředky fondu, který je na trhu teprve krátce. Dalším důležitým ukazatelem je pro ni i to, jak penzijní fond hospodaří, či výše jeho aktiv. Také je pro ni důležité, aby při akutním výběru prostředků nemusela platit vysoké poplatky. Paní Nováková je opatrná žena, a proto preferuje spíše konzervativní fond s takovou investiční strategií, při které dosáhne maximálního zhodnocení peněžních prostředků s minimalizací rizika. Doplnkové výhody penzijních fondů pro ni nejsou důležité, proto nebudou zařazeny do požadavků paní Novákové.

4.1 Stanovení variant a kritérií

Jako varianty jsou uvažovány produkty všech 10 penzijních fondů, provozující svou činnost na území České republiky.

- V_1 ... Penzijní připojištění AEGON Penzijního fondu,
- V_2 ... Penzijní připojištění Allianz Penzijního fondu,
- V_3 ... Penzijní připojištění AXA Penzijního fondu,
- V_4 ... Penzijní připojištění ČSOB PF Progres,
- V_5 ... Penzijní připojištění ČSOB PF Stabilita,
- V_6 ... Penzijní připojištění Generali Penzijního fondu,
- V_7 ... Penzijní připojištění ING Penzijního fondu,
- V_8 ... Penzijní připojištění Penzijního fondu České pojišťovny,
- V_9 ... Penzijní připojištění Penzijního fondu České spořitelny,
- V_{10} ... Penzijní připojištění Penzijního fondu Komerční banky.

Pro výběr byla stanovena následující kritéria. Průměrné zhodnocení vložených prostředků (K_1), maximalizační kritérium, poplatek za odbytné (K_2), minimalizační kritérium, tržní podíl podle počtu účastníků (K_3), maximalizační kritérium, průměrný výsledek hospodaření na 1 účastníka (K_4), maximalizační kritérium, průměrná hodnota aktiv na 1 účastníka (K_5), maximalizační kritérium a podíl dluhopisů v portfoliu fondu (K_6), maximalizační kritérium.

4.2 Stanovení vah kritérií

Při stanovení vah kritérií je důležité nejprve každému kritériu přiřadit preference podle subjektivního pohledu klienta. Každému kritériu budou přiřazeny hodnoty od 1 do 6

podle důležitosti daný subjekt. Hodnotu 1 bude mít kritérium, které je pro klienta velmi důležité, hodnotu 6 bude mít pak kritérium, které je pro subjekt nejméně důležité. Preference paní Novákové jsou zobrazeny v tabulce 4.2.

Tab. 4.2: Preference kritérií

Kritérium		Preference
K ₁	Průměrné zhodnocení vložených prostředků	1
K ₂	Poplatek za odbyté	2
K ₃	Tržní podíl podle počtu účastníků	3
K ₄	Průměrný výsledek hospodaření na 1 účastníka	4
K ₅	Průměrná hodnota aktiv na 1 účastníka	5
K ₆	Podíl dluhopisů v portfoliu penzijního fondu	6

Váhy jednotlivých kritérií budou vypočteny pomocí metody bodovací, metody pořadí a metody párového srovnání.

4.2.1 Metoda bodovací

Jednotlivým kritériím bude přiřazen určitý počet bodů od 1 do 10. V tabulce 4.3 je zobrazeno bodové ohodnocení a váhy kritérií. Váhy budou vypočítány podle vzorce 3.1.

Tab. 4.3: Stanovení vah kritérií pomocí metody bodovací

Kritérium	Počet bodů	Váha
K ₁	10	0,25
K ₂	8	0,2
K ₃	7	0,18
K ₄	6	0,15
K ₅	5	0,13
K ₆	4	0,1
Celkem	40	1

4.2.2 Metoda pořadí

Kritéria se řadí od nejdůležitějšího po méně důležité. Nejdůležitějšímu kritériu bude přiřazena hodnota 6, nejméně důležitému kritériu 1. Váhy budou vypočítány stejným způsobem jako u metody bodovací. Tabulka 4.4 obsahuje bodové ohodnocení a váhy kritérií.

Tab. 4.4: Stanovení vah pomocí metody pořadí

Kritérium	Pořadí	Bodové ohodnocení	Váha
K ₁	1	6	0,286
K ₂	2	5	0,238
K ₃	3	4	0,19
K ₄	4	3	0,143
K ₅	5	2	0,095
K ₆	6	1	0,048
Celkem	21	21	1

4.2.3 Metoda párového srovnání

U této metody se sestavují preference pomocí tzv. Fullerova trojúhelníka. U každé dvojice kritérií je porovnáním určeno důležitější. Toto je barevně označeno. V tabulce 4. 5 je uvedena preference kritérií vyhodnocených pomocí Fullerova trojúhelníka, včetně vypočtených vah kritérií. Tato tabulka také obsahuje navýšené preference a přepočtené váhy.

Fullerův trojúhelník:

K ₁	K ₁	K ₁	K ₁	K ₁
K ₂	K ₃	K ₄	K ₅	K ₆
	K ₂	K ₂	K ₂	K ₂
		K ₃	K ₄	K ₅
			K ₃	K ₃
			K ₄	K ₅
				K ₄
				K ₅
				K ₅
				K ₆

Tab. 4. 5: Stanovení vah pomocí metody párového srovnání

Kritérium	Preference	Váha	Navýšená preference	Přepočtená váha
K ₁	5	0,333	6	0,286
K ₂	4	0,267	5	0,238
K ₃	2	0,133	3	0,143
K ₄	2	0,133	3	0,143
K ₅	1	0,067	2	0,095
K ₆	1	0,067	2	0,095
Celkem	15	1	21	1

4.2.4 Vyhodnocení metod

Váhy kritérií byly stanoveny podle tří různých metod výpočtu. Jedná se o metodu bodovací, metodu pořadí a metodu párového srovnání. V tabulce 4.6 je uvedeno srovnání vah jednotlivých metod.

Tab. 4.6: Srovnání vah vypočtených podle jednotlivých metod

Kritérium	Metoda bodovací	Metoda pořadí	Metoda párového srovnání	Průměrná hodnota vah
K ₁	0,25	0,29	0,29	0,277
K ₂	0,2	0,24	0,24	0,227
K ₃	0,18	0,19	0,14	0,17
K ₄	0,15	0,14	0,14	0,143
K ₅	0,13	0,1	0,1	0,11
K ₆	0,1	0,05	0,1	0,083
Celkem	1	1	1	-

Paní Nováková označila za nejdůležitější kritérium K₁ – zhodnocení vložených prostředků, proto mu byla přiřazena nejvyšší váha podle všech metod. Naopak nejméně důležitým kritériem pro klientku je K₆ – podíl dluhopisů v portfoliu, z toho důvodu získalo nejnižší hodnotu. Pro další výpočty bude používána průměrná hodnota vah.

4.3 Vyhodnocení jednotlivých variant

V této části práce bude vyhodnocen optimální produkt penzijního připojištění se státním příspěvkem pro paní Novákovou. Vyhodnocení bude provedeno pomocí metody váženého pořadí a metody založené na přímém stanovení dílčích ohodnocení.

4.3.1 Vyhodnocení optimálního produktu pomocí metody založené na přímém stanovení dílčích ohodnocení

Kritéria zvolené subjektem budou srovnána do kritériální matice, která je zobrazena v tabulce 4.7.

Tab. 4.7: Zvolená kritéria

	K ₁ (v %)	K ₂ (v Kč)	K ₃ (v %)	K ₄ (v Kč)	K ₅ (v Kč)	K ₆ (v %)
V ₁	3,4	800	2,5	193	28 578	74,4
V ₂	3	800	3,6	1 722	57 288	94,7
V ₃	2,1	0	10,9	1 178	59 150	79,7
V ₄	2,1	800	6,7	328	27 563	91,5
V ₅	2,1	800	9,4	735	39 551	92,2
V ₆	3,2	800	1,2	1 244	48 829	87,5
V ₇	2,1	800	9,3	883	48 476	85,3
V ₈	2,2	800	25,7	745	38 723	89,3
V ₉	2,4	200	19,8	801	39 868	65,9
V ₁₀	2	500	10,9	978	52 974	91

V následující tabulce 4.8 je hodnotám z předcházející tabulky přiděleno bodové ohodnocení podle subjektivních preferencí paní Novákové. Jednotlivým variantám bylo přiřazeno ohodnocení od 1 do 5. 5 představuje nejlepší variantu, 1 nejhorší variantu.

Tab. 4.8: Kritériální matice s bodovým ohodnocením kritérií

	K ₁	K ₂	K ₃	K ₄	K ₅	K ₆	Celkem
V ₁	5	1	2	1	2	2	13
V ₂	4	1	2	5	5	5	22
V ₃	2	5	3	4	5	3	22
V ₄	2	1	3	1	1	5	13
V ₅	2	1	3	2	3	5	16
V ₆	5	1	1	4	4	4	19
V ₇	2	1	3	3	4	3	16
V ₈	2	1	5	2	3	4	17
V ₉	3	4	4	2	3	1	17
V ₁₀	1	2	3	3	4	5	18

Nyní budou dosazeny váhy kritérií. V tabulce 4.9 jsou zobrazeny hodnoty získané metodou založenou na přímém stanovení dílčích ohodnocení s použitím průměrné hodnoty vah.

Tab. 4.9: Kriteriační matice s použitím průměrné hodnoty vah

	K ₁	K ₂	K ₃	K ₄	K ₅	K ₆	Celkem	Pořadí
Průměrná váha	0,277	0,227	0,17	0,143	0,11	0,083		
V ₁	1,385	0,227	0,34	0,143	0,22	0,166	2,481	7
V ₂	1,108	0,227	0,34	0,715	0,55	0,415	3,355	2
V ₃	0,554	1,135	0,51	0,572	0,55	0,249	3,57	1
V ₄	0,554	0,227	0,51	0,143	0,11	0,415	1,959	10
V ₅	0,554	0,227	0,51	0,286	0,33	0,415	2,322	9
V ₆	1,385	0,227	0,17	0,572	0,44	0,332	3,126	3
V ₇	0,554	0,227	0,51	0,429	0,44	0,249	2,409	8
V ₈	0,554	0,227	0,85	0,286	0,33	0,332	2,579	5
V ₉	0,831	0,908	0,68	0,286	0,33	0,083	3,118	4
V ₁₀	0,277	0,454	0,51	0,429	0,44	0,415	2,525	6

Použitím metody založené na přímém stanovení dílčích ohodnocení a využitím průměrné hodnoty vah byl vyhodnocen jako nejvhodnější produkt penzijního připojištění se státním příspěvkem AXA Penzijní fond. Na druhém místě se umístil podle požadavků klientky Allianz Penzijní fond a na třetím místě Generali Penzijní fond.

4.3.2 Vyhodnocení optimálního produktu pomocí metody váženého pořadí

Tato metoda vychází ze stejných údajů jako metoda bodovací, viz tabulka 4.6. V následující tabulce je jednotlivým hodnotám přiděleno pořadí 1 – 10, kdy 1 znamená nejlepší splnění požadavků, 10 pak nejhorší splnění požadavků klientky.

Tab. 4.10: Kriteriační matice s pořadím variant jednotlivých kritérií

	K ₁	K ₂	K ₃	K ₄	K ₅	K ₆	Celkem
V ₁	1	4	8	10	9	9	41
V ₂	3	4	7	1	2	1	18
V ₃	6	1	3	2	1	8	21
V ₄	6	4	6	9	10	3	38
V ₅	6	4	4	8	7	2	31
V ₆	2	4	9	3	4	6	28
V ₇	6	4	5	5	5	7	32
V ₈	5	4	1	7	8	5	30
V ₉	4	2	2	6	6	10	30
V ₁₀	7	3	3	4	3	4	24

Opět budou dosazeny váhy kritérií. V tabulce 4.11 je zobrazen přepočet pořadí pomocí průměrné hodnoty vah.

Tab. 4.11: Kriteriaální matice s použitím průměrné hodnoty vah

	K ₁	K ₂	K ₃	K ₄	K ₅	K ₆	Celkem	Pořadí
Průměrná váha	0,277	0,227	0,17	0,143	0,11	0,083		
V ₁	0,277	0,908	1,36	1,43	0,99	0,747	5,712	9
V ₂	0,831	0,908	1,19	0,143	0,22	0,083	3,375	1
V ₃	1,662	0,227	0,51	0,286	0,11	0,664	3,459	2
V ₄	1,662	0,908	1,02	1,287	1,1	0,249	6,226	10
V ₅	1,662	0,908	0,68	1,144	0,77	0,166	5,33	8
V ₆	0,554	0,908	1,53	0,429	0,44	0,498	4,359	4
V ₇	1,662	0,908	0,85	0,715	0,55	0,581	5,266	7
V ₈	1,385	0,908	0,17	1,001	0,88	0,415	4,759	6
V ₉	1,108	0,454	0,34	0,858	0,66	0,83	4,25	3
V ₁₀	1,939	0,681	0,51	0,572	0,33	0,332	4,364	5

Pomocí metody váženého pořadí a stanovením průměrné hodnoty vah byl vyhodnocen jako nejvhodnější produkt penzijního připojištění se státním příspěvkem pro paní Novákovou produkt Allianz Penzijního fondu. Druhou nejlepší variantou se stal produkt AXA Penzijního fondu a na třetím místě je PF České spořitelny.

4.3.3 Srovnání dosažených výsledků

Výsledky, kterých bylo dosaženo pomocí výše uvedených metod jsou odlišné. V tabulce 4.12 jsou zobrazeny výsledné hodnoty, kterých bylo dosaženo pomocí obou metod. V další tabulce 4. 12 je zobrazeno pořadí variant podle těchto metod.

Tab. 4.12: Výsledné hodnoty

	Hodnocení variant metodou bodovací	Hodnocení variant metodou pořadí
	Celková maximalizace užítku metodou bodovací	Celková maximalizace užítku metodou pořadí
V ₁	2,481	5,712
V ₂	3,355	3,375
V ₃	3,57	3,459
V ₄	1,959	6,226
V ₅	2,322	5,33
V ₆	3,126	4,359
V ₇	2,409	5,266
V ₈	2,579	4,759
V ₉	3,118	4,25
V ₁₀	2,525	4,364

Tab. 4. 13: Konečné pořadí variant

Varianta	Hodnocení variant metodou bodovací	Hodnocení variant metodou pořadí	Celkem	Celkové pořadí
	Pořadí metodou bodovací	Pořadí metodou pořadí		
V ₁	7	9	16	8
V ₂	2	1	3	1-2
V ₃	1	2	3	1-2
V ₄	10	10	20	10
V ₅	9	8	17	9
V ₆	3	4	7	3-4
V ₇	8	7	15	7
V ₈	5	6	11	5-6
V ₉	4	3	7	3-4
V ₁₀	6	5	11	5-6

4.4 Konečné vyhodnocení výsledků srovnání produktů penzijního připojištění se státním příspěvkem

Jednotlivé penzijní fondy se se svými produkty penzijního připojištění se státním příspěvkem umístily na pozicích uvedených v tabulce 4.14.

Tab. 4.14: Konečné pořadí penzijních fondů

Pořadí	Penzijní fond	Varianta
1-2	Allianz Penzijní fond	V ₂
1-2	AXA Penzijní fond	V ₃
3-4	Generali Penzijní fond	V ₆
3-4	PF České spořitelny	V ₉
5-6	PF České pojišťovny	V ₈
5-6	PF Komerční banky	V ₁₀
7	ING Penzijní fond	V ₇
8	AEGON Penzijní fond	V ₁
9	ČSOB PF Stabilita	V ₅
10	ČSOB PF Progres	V ₄

První místo podle preferencí paní Novákové obsadil a důsledkem toho se stal nejvhodnějším produktem penzijního připojištění se státním příspěvkem Allianz Penzijní fond a AXA Penzijní fond. Allianz Penzijní fond připsal svým klientům v průměru 3% ročně. V případě náhlého výběru peněžních prostředků z tohoto fondu by musela paní Nováková zaplatit poplatek ve výši 800 Kč. Tento penzijní fond zaujímá tržní podíl podle počtu účastníků 3,6 %. Průměrný výsledek hospodaření na jednoho účastníka je 1 722 Kč,

tím zaujímá 1. místo mezi všemi fondy. U kritéria průměrné hodnoty aktiv na jednoho účastníka dosahuje hodnoty 57 288 Kč a obsadil tak 2. místo. Penzijní fond investuje 94,7 % do dluhopisů, což je nejvíce ze všech desíti penzijních fondů. Tento penzijní fond dosahuje celkově dobrých výsledků, bohužel nesplňuje požadavek paní Novákové na poplatek za odbytné. Celkově je tento penzijní fond velký a konzervativní. V případě AXA Penzijního fondu je průměrné zhodnocení vložených prostředků v průměru 2,1 %. V případě akutního výběru prostředků z penzijního fondu nemusí paní Nováková platit žádný poplatek za odbytné, což bylo jedním z jejích hlavních požadavků. AXA Penzijní fond zaujímá za rok 2010 tržní podíl podle počtu účastníků 10,9 % a je tím třetím největším fondem v České republice. V kritériu průměrného výsledku hospodaření na jednoho účastníka dosahuje hodnoty 1 178 Kč, což představuje 3. místo mezi všemi desíti fondy. V kritériu průměrné hodnoty aktiv na jednoho účastníka dosáhl hodnoty 59 150 Kč, což tento penzijní fond řadí na první místo mezi všemi desíti fondy. AXA Penzijní fond investuje do dluhopisů 79,7 % svého portfolia. Podle tohoto kritéria se umístil asi v polovině mezi ostatními penzijními fondy. Ačkoliv má tento penzijní fond jedno z nejnižších průměrných zhodnocení za 5 let, dosahuje u ostatních kritérií vcelku dobrých výsledků. Tento penzijní fond je velký a stabilní.

Bohužel ani jeden z těchto dvou penzijních fondů nesplňuje všechny požadavky paní Novákové. Je na jejím zvážení, zda se rozhodne raději pro větší zhodnocení vložených prostředků nebo pro penzijní fond, který nepožaduje platit poplatek za odbytné, ale zase nesplňuje požadavek zhodnocení vložených prostředků.

Jako další vhodný produkt pro klientku je penzijní připojištění od Generali penzijního fondu a dále by bylo možné jí doporučit PF České spořitelny.

5. Závěr

Výběr nejvhodnějšího produktu penzijního připojištění se státním příspěvkem není zrovna lehkou záležitostí. To proto, že zpravidla hlavním požadavkem jednotlivých klientů bývá zhodnocení peněžních prostředků. V současné době nabízí penzijní fondy v podstatě stejné zhodnocení. Odborníci říkají, že na penzijní připojištění se nedá pohlížet jako na investici, ale spíše jako na odloženou spotřebu. Dále tvrdí, že tento produkt je tu proto, aby peníze klientů neztratily hodnotu a aby klient měl jistotu, že o ně nepříjde vlivem nějaké neočekávané situace. Pokud člověk nemá k penězům okamžitý přístup, tak je schopen odpuštit si nákupy, které nejsou nezbytně nutné a tak si nějaké peníze ušetřit. Další problém by při výběru v současné době mohla představovat chystaná penzijní reforma, která má s produkty penzijního připojištění a se samotnými penzijními fondy provést určité změny.

Na trhu s penzijním připojištěním v České republice v současnosti působí 10 penzijních fondů, které nabízejí produkt penzijního připojištění se státním příspěvkem. Všech deset penzijních fondů bylo srovnáváno v této bakalářské práci.

Cílem bakalářské práce byla komparace produktů penzijního připojištění v České republice a následný výběr optimálního produktu pro konkrétní subjekt. Bakalářská práce obsahuje tři části.

První část byla zaměřena na charakteristiku penzijního připojištění se státním příspěvkem. Dále se věnuje podmínkám uzavření smlouvy o penzijním připojištění, příspěvkům, dávkám a také daňovým zvýhodněním. Bylo zde uvedeno co je to penzijní fond, co je jeho náplní a stručná charakteristika jednotlivých penzijních fondů působících na českém trhu.

Ve druhé části práce byly popsány vybrané metody vícekritériálního rozhodování. Za stanovení vah kritérií byla popsána konkrétně metoda bodovací, metoda pořadí a metoda párového srovnání. Jako metody výběru optima byly charakterizovány metoda váženého pořadí a metoda založená na přímém stanovení dílčích ohodnocení. Dále byla vyhodnocena kritéria pomocí kterých byly penzijní fondy následně srovnávány.

Třetí část se orientovala na stanovení vah kritérií a na samotný výběr optimálního produktu. Produkt penzijního připojištění se státním příspěvkem byl vybírán pro konkrétní subjekt, který byl v této části práce také charakterizován, a který stanovil kritéria a preference kritérií.

Jako nejvhodnější produkt pro subjekt uvedený v této práci byl vyhodnocen Allianz Penzijní fond a AXA Penzijní fond, jako další produkty by mohly být doporučeny Generali Penzijní fond a PF České spořitelny.

Seznam použité literatury

Literatura

- [1] CIPRA, T. *Pojistná matematika: teorie a praxe*. 1. vyd. Praha: Ekopress, 1999. 398 s. ISBN 80-86119-17-3
- [2] DUCHÁČKOVÁ, E. *Principy pojištění a pojišťovnictví*. 1. vyd. Praha: Ekopress, s. r. o. 2003. 178 s. ISBN 80-86119-67-X
- [3] FOTR, J.; ŠVECOVÁ, L. a kol. *Manažerské rozhodování: postupy, metody a nástroje*, 2. přeprac. vyd. Praha: Ekopress, 2010. 474 s. ISBN 978-80-869-29-59-0
- [4] MARKOVÁ, H. *Daňové zákony 2011*. 19. vyd. Praha: Grada Publishing, a. s. 2011. 264 s. ISBN 978-80-247-3800-0
- [5] PŘIB, J. *Kdy do důchodu a za kolik*. 11. aktualiz. vyd. Praha: Grada Publishing, a. s. 2010. 128 s. ISBN 978-80-247-3292-3
- [6] ŠULC, J. *Penzijní připojištění*. 2. aktualiz. vyd. Praha: Grada Publishing, a. s. 2004. 196 s. ISBN 80-247-0772-1.

Elektronické publikace

- [7] DOBEŠOVÁ, D. *Důchodový systém v ČR*. c2009 [cit. 2011-05-04]. Dostupný z: <<http://is.muni.cz/do/1456/soubory/aktivity/obzor/6182612/7667845/04Dobesova.pdf>>.
- [8] FATKOVÁ, I. *Penzijní připojištění se státním příspěvkem*. c2009 [cit. 2010-11-27].
- [9] FRIEBELOVÁ, J. *Vícekritériální rozhodování za jistoty*. c2008 [cit. 2011-04-24]. Dostupný z: <http://fzp.ujep.cz/~Pokornyr/01_Materialy/KREK_VKV_skripta.pdf>.
- [10] HOUŠKA, M. *ZIP – Vícekritériální rozhodování* [online]. c2003 [cit. 2011-04-24]. Dostupný z: <http://etext.czu.cz/php/skripta/skriptum.php?titul_key=79>.
- [11] KALČEVOVÁ, J. *Vícekritériální hodnocení variant - VHV*. c2008 [cit. 2011-04-24]. Dostupný z: <<http://jana.kalcev.cz/vyuka/kestazeni/EKO422-Vahy.pdf>>.
- [12] PUBLIKACE ASOCIACE PENZIJNÍCH FONDŮ ČR. c2009 [cit. 2011-04-17]. Dostupný z: <<http://www.apfcr.cz/cs/o-nas/publikace/>>.

Internetové zdroje

- [13] Aegon Penzijní fond [online]. [cit. 2011-04-18]. Dostupný z: <<http://www.aegon.cz>>.
- [14] Allianz Penzijní fond [online]. [cit. 2011-04-18]. Dostupný z: <<http://www.allianz.cz>>.

- [15] Asociace penzijních fondů ČR. [online]. [cit. 2011-04-17]. Dostupný z: <<http://www.apfcr.cz>>.
- [16] AXA Penzijní fond [online]. [cit. 2011-04-18]. Dostupný z: <<http://www.axa.cz>>.
- [17] ČSOB Penzijní fondy [online]. [cit. 2011-04-18]. Dostupný z: <<http://www.csobpf.cz>>.
- [18] Finance.cz [online]. [cit. 2010-11-27]. Dostupný z: <<http://www.finance.cz/duchody-a-penze/informace/penzijni-pripojisteni>>.
- [19] Finance.idnes.cz [online]. [cit. 2010-11-27]. Dostupný z: <<http://www.finance.idnes.cz>>.
- [20] Generali Penzijní fond [online]. [cit. 2011-04-18]. Dostupný z: <<http://www.generalipf.cz>>.
- [21] ING Penzijní fond [online]. [cit. 2011-04-18]. Dostupný z: <<http://www.ing.cz>>.
- [22] Investujeme.cz [online]. [cit. 2011-04-24]. Dostupný z: <<http://www.investujeme.cz/clanky/kolik-vynesou-penzijni-fondy-za-rok-2009/>>.
- [23] Nemecpartners.cz. [online]. [cit. 2010-11-28] Dostupný z: <<http://www.nemecpartners.cz/nemec-partners-legislative.html>>.
- [24] Penzijni-pripojisteni.srovnej.info [online]. [cit. 2011-04-24]. Dostupný z: <www.penzijni-pripojisteni.srovnej.info>.
- [25] PF České pojišťovny [online]. [cit. 2011-04-18]. Dostupný z: <<http://www.pfcp.cz>>.
- [26] PF České spořitelny [online]. [cit. 2011-04-18]. Dostupný z: <<http://www.pfcs.cz>>.
- [27] PF Komerční banky [online]. [cit. 2011-04-18]. Dostupný z: <<http://www.pfkb.cz>>.
- [28] Pojištěno.cz [online]. [cit. 2010-11-28] Dostupný z: <<http://www.pojisteno.cz/penzijni-pripojisteni/>>.

Další zdroje

- [29] Školící systém pro zaměstnance ČMSS, a. s., e-liška, 2009
- [30] Zákon č. 42/1994 Sb. o penzijním připojištění se státním příspěvkem

Seznam zkratek

apod.	a podobně
např.	například
mil.	milion
Kč	Koruna česká
tzn.	to znamená
tab.	tabulka
MP	měsíční příspěvek
č.	číslo
PF	Penzijní fond
a. s.	akciová společnost
tis.	tisíc
APF ČR	Asociace penzijních fondů české republiky
tzv.	takzvaný
atd.	a tak dále
D	dluhopisy
PP	pokladniční poukázky
A	akcie
PL	podílové listy
N	nemovitosti
P _{BU}	peněžní prostředky na bankovních účtech a termínovaných vkladech
O	ostatní aktiva
V ₁ – V ₁₀	varianta 1-10
K ₁ – K ₆	kritérium 1 – 6

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB – TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, bakalářskou práci užít (§ 35 odst. 3) ;
- souhlasím s tím, že bakalářská práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB – TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího bakalářské práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o bakalářské práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB - TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB – TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, bakalářskou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB – TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB – TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne .....

.....
jméno a příjmení studenta

Adresa trvalého pobytu studenta:

.....

Seznam příloh

- Příloha č. 1: Věková struktura účastníků penzijního připojištění se státním příspěvkem
- Příloha č. 2: Podíl mužů a žen v penzijním připojištění se státním příspěvkem
- Příloha č. 3: Vývoj příspěvků účastníků a státních příspěvků